

V. évfolyam, 8. szám, 2013. március, <http://tatkontur.elte.hu>

TÁTKONTÚR

AZ ELTE TÁTK HÖK LAPJA

BOLDOGÍTÓ IGEN

Avagy az azonos neműek házasságának nyomában

IZMUSOK NYOMÁBAN: AZ ALKOHOLIZMUS

mi jön az első pohár után?

HOGYAN MÉRHETŐ A BOLDOGSÁG?

dilemmák a társadalomtudományban

A LÁTSZAT CSAL: LÁTSZATCSAJ

hogyan élük túl az egyedülálló fiatalok a Kínai holdújévet?

TARTALOM

Nyitány	3
---------------	---

KÖZELÍTŐ

Arcok a TáTK-ról	4
Huniversity	5
TavaSZISZél vizet áraszt... ..	7

HÖKÉLETES

A Szociológia SzHÉk	8
A Neptun működésének mikéntje	9

INTERKULTÚRA

Egy György mind felett	10
Boldogító igen	11

TERÍTÉKEN A TUDOMÁNY

Hol a boldogság mostanában?	16
Izmusok nyomában: az alkoholizmus	18
Deviáns, aki nem iszik?	20
Szóképek a mindennapokban	20

KÜL-ÜGYES

Százase' a barátnő	21
Vizsgaidőszak a németeknél	22
Campus Hungary ösztöndíjak a világ bármely országába	

23

AJÁNLÓ

Modern mítoszokról a Replikában	24
Gyilkosok nyomában	25
Vigyázz, kész, rajt!	26

NYITÁNY

A márciusi számot olvasva megakadt a szemem egy mondaton, ami azóta sem hagy nyugodni: „Magyarország az Európai Unió egyetlen olyan tagállama, ahol több a pesszimista, mint az optimista.” Általános iskolás voltam, amikor először gondolkodtam el rajta, hogy a mi himnuszunk vajon miért nem olyan, mint a többi nemzeté. Miért kísér minket folyamatosan valami furcsa esőfelhő? Miért a legvidámabb barakk, a maga bújtatott keserűségével, a legpozitívabb jelző, ami először eszembe jut az országról? Hogyan lett a narancsból citrom? Nyilván rengeteg dolgot lehet a történelemmel, körülményekkel, politikával magyarázni, és tény, hogy ezek mind nagyban felelősek a néplélek állapotaért – de szeretném hinni, hogy ez nem minden. Sokszor úgy érzem, hogy mi, magyarok, leginkább túlélni, és nem élni próbálunk. Persze lehet, hogy csak a pesszimizmus beszél belőlem. De jön a tavasz.

Nyeste Krisztina

Impresszum TátKontúr • V. évfolyam, 8. szám • 2013. Március

Felelős kiadó: Máté Anna, az ELTE TÁTK HÖK elnöke

Kiadja: ELTE TÁTK HÖK **Főszerkesztő:** Nyeste Krisztina

Címlap: Molnár Balázs **Tördelés:** Aruwa Eszter

Olvasószerkesztő: Lapinskas Ilona

PR: Halász Gergely

Projektmenedzser: Csernus Fanni

Fotó: Major Eszter

Megjelenik havonta 500 példányban,

Demax Művek Nyomdaipari Kft. gondozásában

Rovatvezetők: Berta Kitty (Ajánló), Boda Daniella (Kül-Ügyes), Hódi Adrienn Dóra (Terítéken a tudomány), Sipos Alexandra (Közelítő), Zalányi Márk (Hökéletes), Teczár Szilárd (Interkultúra)
Újságíróink: Bencsik Panka, Berta Kitty, Csernus Fanni, Dusik Petra (Strianas), Drubina Kamilla (Voilá), Hódi Adrienn Dóra, Kálmán Orsolya, Lapinskas Ilona, Molnár Balázs (Balu), Sebők Eszter (Zazi), Sipos Alexandra (Szasza), Szabó Péter, Tóth Rita, Zalányi Márk (Indigo)

ARCOK A TÁTK-RÓL

Interjú az internet hazai mémgyárának élharcosával, Nagyfi Ricsivel, akiről hamar megtudtam, hogy Ő is feltette a kezét, mikor Goku energiát kért...

TáTKontúr: Szervusz! Kérlek, mutasd be magad az olvasóknak!

Nagyfi Richárd: Sziasztok, Nagyfi Ricsi vagyok, és macskás képeket posztolok.

TK: Tulajdonképpen honnan ismerhet téged a nagydémű?

NR: Mostanában talán a *Lyunivörziti of Őszom* blogról vagy a *figyelemelvonógyszarvú* tumblr-ről. Ez utóbbit bő egy éve kezdtem el csinálni, és úgy érzem, igazán sokat adott a világnak... Boldog lehetek, hogy emiatt a haladást sürgető, néposztó, nyugatra ki-kikacsintó alkotói közösségben elfoglalt pozícióról ismerhetnek az emberek. Büszke vagyok arra, hogy azok a macskás képek fordulnak meg a kezem alatt, amiket pár évtized múlva majd az iskolákban is érettségi tételként fognak tanítani és a tanárok belemagyarázzák majd, hogy melyikkel mit akartam mondani.

TK: Hogyan jött az ötlet, hogy elkezdd ezt csinálni?

NR: Volt otthon internet és szabadidőm. Emellett nagyon szeretek lefele görgetni...

TK: Mesélj egy kicsit a *Lyunivörziti of Őszom*ról!

NR: Nos, ez a világ legjobb egyeteméről szól. Már nagyon a begyemben volt, hogy csináljak egy ilyet, csak soha nem vettem rá magam. Amikor már a sokadik reform idegesített fel, akkor kezdtem el rajzolgatni. Ez is egy teljesen minőségi blog, amiért úgy érzem, okkal jár ki nekem a tisztelet, hiszen a mai napig Paintben rajzolom a pálcikaembereimet, egérrel.

TK: Emlékszel még az első ilyen művedre?

NR: Igen, tisztán emlékszem! 1.jpg volt a neve.

TK:...

NR: A második pedig 2.jpg volt. A századik, jubileumi számot, nem fogod kitalálni, hogy hogyan neveztem el!

TK: Akkor beszélj arról, hogyan akarsz világaluralomra törni!

NR: Nem akarok, ez jön magától. És ki vagyok én, hogy ellenkezzek!

TK: Próbáljunk meg más vizekre evezni. Hol kezdted a tanulmányaid, és hogy jutottál el a szociológiáig?

NR: BME VIK-en kezdtem anno, mert mindig informatikus akartam lenni. Imádtam programozni. Gondoltam, hogy ott majd kibontakozom, csak végül rá kellett jönnöm, hogy

az egyetem nem erről szól. A közösség viszont nagyon jó volt. Másodévbén felvettem sárkányeregetésnek, 2 kredites tárgyként a szociológiát BME-n, gondolván, majd ez jó lesz átlagnövelésnek. Félév közben bementem megkérdezni, mikor lesz a vizsga, de közölték, hogy előző órán volt. Gondoltam, ha már bent vagyok, legalább megnézem, miről szól az óra. Ahogy ott üldögéltem, rá kellett jönnöm, hogy ez engem nagyon érdekelt, ezért meg is beszéltem a tanárral, hogy ha írok egy házit az internetről, akkor tárgyalhatunk arról, hogy átenged-e. A dolgozatot megírtam, ami aztán annyira tetszett neki, hogy megkérdezte, nem maradnék-e kutatni. Lányos zavaromban rábólintottam, és elszaladtam. Itt végül is a feladat az volt,

Internet és sok szabadidő

hogy az akkor még menő iWiW-nek szerezzek információkat más közösségi oldalak alkalmazásairól, hogy kiderüljön, mit érdemes átvenni tőlük. A probléma az volt, hogy volt több mint 10.000 alkalmazás, amit mind végig kellett volna böngészni, és megnézni, melyeket használják leginkább. Én ennél lustább voltam, ezért gyorsan írtam egy programot, ami helyettem végignézte a többségüket. Lefeküdtem aludni, másnapra meg is voltak az eredmények, amiket szépen bemásoltam excelbe, és elvittem a tanárnak. Ő meg nagyot nézett, mert nem gondoltak erre az adatbányászati technikára. Azóta gondolnak. Na, ezek a sikerélmények vezettek el odáig, hogy jelentkeztek az ELTE-re.

TK: Ezek szerint ekkor két egyetemet végeztél egyszerre?

NR: Igen, a VIK-et meg a TáTK-t csináltam együtt egy ideig, aztán volt egy rosszabb időszakom, amikor eletem lett mindenből, és ezt végül a szociológia élte túl. Szépen lassan, ahogy visszanyertem az erőmet, mint *Uma Thurman* a *Kill Billben*, összeismerkedtem egy-két professzorral, köztük *Csepeli Györggyel*, aki engedte, hogy kutassak, fejlesszek. Ekkor végre megint visszatért az a flow-élmény, hogy tudok alkotni, azt meg tudom mutatni, és ennek az

Ricsi világa

emberek örülnek is. Az a flow, mikor valami olyat csinálsz, ami-
ben teljesen fel tudsz oldódni, és nagyon szereted. Lehet, hogy baromi bonyolult az, amivel éppen foglalkozol, de egyszerűen nem érzed annak az adott pillanatban, mert teljesen bele vagy szerelmesedve. Nem olyan, mint amikor ülsz a könyved felett, és állandóan visszalapozol

két oldalt, mert rájössz, hogy teljesen máson gondolkozol éppen.

TK: Életem Bourdieu-vel...

NR: Igen!!! Pontosan! Egyébként szerencsésnek érzem magam. Végre már ott tartok, hogy olyan dolgokat csinálhatok, amiket szeretek. Olyan dolgokat fejleszthetek meg találhatok ki, amihez más alig ért, és amúgy iszonyatosan hasznosak. Kötetlen az egész, elmegyek egy lappal egy kávézóba és dolgozom. Még arra is marad időm, hogy interjút adjak ismerősöknek.

Indigo

HUNIVERSITY

LAKÓTÁRSAT KERESÜNK MAGYAR MÓDRA

Interjúalanyom Major Eszter, a Társadalomtudományi Karon tanuló harmadéves társadalmi tanulmányok szakos hallgató. Azt a projektet mutatja be, amelyben egyetemisták dolgoznak egyetemistákért. A projekt célja nem más, mint egy lakótárs- és lakáskereső honlap létrehozása a felsőoktatásban tanulók és a cserediákok számára. Külföldön az ilyen profilú oldalak már nagyon elterjedtek, hiszen ezek jelentősen megkönnyítik a hallgatók dolgát. Ezen dolgoznak sokan, sokat.

TátKontúr: Mit takar a Huniversity kifejezés?

Major Eszter: A címet a főnököm találta ki. A magyar egyetemre céloz vele, a Hungary és university szavak összevonásával. Mindenképpen azt szeretttük volna, hogy angol nyelven is érthető legyen a szójáték.

TK: Milyen a szervezet felépítése? Ez cég vagy magánvállalkozás?

ME: Ez egy érdekes kérdés. Egy olyan cég, amely ötletek megvalósításával foglalkozik projektek szintjén. Az én pro-

TK: Hogyan jött létre ez a projekt és Te hogyan kerültél bele?

ME: A céget egy pénzügyi területen dolgozó srác alapította, ő finanszírozza a projektet. Az előzetes beszélgetéseink alapján úgy vélte, hogy ez számomra megfelelő feladat lenne, főleg azért, mert harmadik éve lakom Budapesten, és jópárszor kellett albérletet keresnem, valamint tervben volt egy lakásvétel is. Úgy gondolta, hogy elég rutinom van abban, hogy meg tudjam határozni a lakáskeresés feltételeit, valamint hogy kiszűrjem a rossz hirdetéseket is.

TK: Mi a Huniversity alapkoncepciója?

ME: Az alapkoncepció kettős: egyrészt nyugaton már bevett és jól működő modellek bevezetése a magyar piacon, másrészt olyan szolgáltatás nyújtása, ami lehetőség szerint költségmentes, de mégis a diákokért van. Főleg a lakáskeresésben – ami számukra nehezebb feladat lehet –, valamint a lakótárskeresésben szeretnénk segíteni. Természetesen szívesen várjuk a magyar diákokat is!

Az oldalon egy domain alatt fut a lakáskeresés (fl tfinder és a lakótárskeresés (buddyfinder) is. A buddyfinder elég részletes ugyan, de még fejlesztés alatt áll. Ez a funkció fontos, hiszen ha a hallgató nem talál magának lakótársat a hostelben, akkor itt megnézheti, hogy kivel szeretne összeköltözni. Különböző feltételeket adhat meg, például dohányzik-e az illető, van-e kisállata, milyen a nemi beállítottsága. Ez utóbbi szerintem egyre fontosabbá válik, és a jó együttélés érdekében nem árt tudni. Azt szeretnénk, ha ez az egész folyamat gyorsabb, egyszerűbb és rugalmasabb lenne. Olyan extra szolgáltatásokat is alapvetőnek tekintünk mint az internetszolgáltatás, takarítás, szerelés/javítás megszervezése kérés esetén. Ne azzal teljen az egész Erasmusuk, hogy ügyeket intézzenek.

Huniversity projekt felelősei

jektem az, amelyik lakótárs- és lakáskereséssel foglalkozik. Az én projektemre épül majd a Euomersion nevű oldal, amely a külföldiek számára ajánl programokat. Amennyiben erre lesz igény, úgy a magyar hallgatók körében is szeretnénk majd bevezetni.

TK: Az alapkoncepcióból kiindulva bemutatnád, hogy milyen szolgáltatásokat nyújt a Huniversity?

ME: A Huniversity szeretné megkönnyíteni a hazai és a hazánkba érkező diákok életét. Legelőször is kikerestük azokat az egyetemeket, amelyek Erasmusos hallgatókat fogadnak. Végül rájöttünk, hogy szeretnénk ezt kiterjeszteni az összes többi cserediák-szervezetre is, de az Erasmusszal kezdjük, hiszen az a legismertebb. Kikerestem ezeket az egyetemeket, és az azok köré csoportosuló jobb lakásokat. A legfontosabb nem az, hogy az egyetemek környékén legyen a lakás, hanem az, hogy Budapest frekvenciált részén legyen, például a 4-6-os közvetlen közelében. A legtöbb lakáskereső oldal megmutatja, hogy hol található az ingatlan, de annak, aki semmit sem tud a városról, mert csak azért jön ide, hogy jól érezze magát és tanuljon, nem teljesen egyértelmű, hogy mi számít jó környéknek.

Örömteli együttélés/együttlakás

Szeretnénk árban és kategóriában is mindenfélét kínálni, hogy mindenki megtalálja a számára megfelelő lakást. Erasmusosoknál attól is függ, hogy ki mennyi ösztöndíjat kap a lakhatásra, illetve, hogy milyen az anyagi háttere. A változatosság abból is látszik, hogy kategóriánként van garzon, de akár 4-5 szobás lakás is. A lényeg, hogy a legjobb és legényesebb lakásokat válasszuk ki. Pár ingatlanirodának is partnerei vagyunk és velük szemben alapvető elvárás volt, hogy minden lakáshoz kapjunk alaprajzot is, mert egy külföldi számára egyszerűbb, ha megmutatjuk az alaprajzot, ahol egyértelműen látszik a lakás felosztása. A legnehezebb az, amikor kevésbé rugalmas ingatlanosokkal van dolgod, mert ekkor kész lakáshirdetéseket kapsz kézhez, és kevés esetben kérhetsz plusz információt róla, beleértve az alaprajzot is. Emiatt nem valósulhatott meg az a tervem, hogy minden ingatlanhoz kötelezően mellékeljenek alaprajzot, és minden lényegi információt, például hány havi kaució van, az mennyibe kerül, elfogad-e eurót, tud-e idegen nyelven a tulajdonos. Tegyük fel, hogy a tulajdonos nem beszél nyelveket, akkor feladatunknak tekintjük, hogy a tulajdonos és a külföldi cserediák közti kommunikáció java részét lebonyolítsuk. Továbbá segítünk nekik a lakásnézésnél, hogy az ide érkező hallgatók kényelmesen tudják

intézni ügyeiket, és ne kelljen azon stresszelniük, hogy hol fognak lakni vagy hogy nem értenek egy szót se magyarul.

A legnagyobb probléma az ingatlanoknál az, hogy a legtöbben nem akarnak kiadni lakást félévre, márpedig általában ennyi ideig tartózkodnak itt a külföldi hallgatók. Ezt a problémát is szeretnénk áthidalni azáltal, hogy minél több olyan lakást gyűjtünk és töltünk fel az oldalra, amelyre vagy határozatlan, vagy féléves szerződés is köthető. Emellé társulnak még olyan szolgáltatások, mint az internet beszereltetése, a takarítószoftárgy megrendezése, és a telefonszolgáltatásokkal való kapcsolatfelvétel bevezetését is tervezzük.

Az alapkoncepció az, hogy segítsünk, és ez ne kerüljön nekik pénzbe. Vannak konkurens oldalak, de ők 20-30 euróért küldenek el kiadó lakásokat, amelyek lehet, hogy megfelelőek, lehet, hogy nem.

TK: Miből gondold, hogy a hallgatók Benneteket választanak majd és nem másokat?

ME: Azért, mert diákok vagyunk, és ebből kifolyólag könnyebben eljutunk hozzájuk, és ismerjük a preferenciáikat. Másrészt azért, mert más cégek nincsenek se szerződésben, se partneri viszonyban cserediák-szervezetekkel.

TK: Milyen szervezetekkel működött együtt, amelyek a külföldi és a hazai diákok közötti kapcsolatok elősegítésén munkálkodnak?

ME: Arra törekszünk, hogy első körben az ESN Hungary-vel tudjunk együttműködni, majd hasonló profilú szervezetekkel is. Szeretnénk, hogy a külföldi hallgató úgy érezze, egy európai uniós városba érkezett, és olyan szolgáltatást kap, ami érte van, és kiszolgálja őt. Most folynak a tárgyalások az Erasmusszal, és valószínűleg pár héten belül szerződést is kötünk. Meghívtak bennünket a február 28-án tartandó ESN National Platformra, hogy ott bemutakozzunk.

TK: Kikkel dolgozol együtt? Vannak olyan emberek, akik ugyanúgy, mint Te, az ELTE-n folytatják a tanulmányaikat?

ME: Többen az ELTE-ről jöttek, hiszen mi ötleteltünk együtt a projekteken. A különböző projekteken igyekszünk olyan emberek segítségét és ötleteit hasznosítani, akik otthon vannak az adott területen.

TK: Milyenek a munkakörülmények?

ME: Jelenleg a Széll Kálmán téren van egy 100 négyzetméteres irodánk, amiben tökéletesen elférünk és a munkaidőnket itt töltjük. Van egy szép kis konyha is és két mosdó. Szerintem megvan minden, ami kell. Az irodán kívül is kell időnként ingatlanosokkal kapcsolatos teendőket végezni, például a szerződések tartalmi átbeszélése, a működési feltételek és egyéb dolgok tisztázása.

TK: *Említetted, hogy az irodán kívül is dolgozol, de van-e olyan eset, amikor otthon túlórázol?*

ME: A január hónap számomra kifejezetten húzósnak telt, mert a vizsgák mellett már koncentrálnom kellett arra, hogy a február elején érkező diákokat egy startup rendszer fogadja. Megesik, hogy túl sok feladat jut túl kevés emberre, hiszen egy kezdő cégtől nem várható el az, hogy minden egyes feladatra külön embert vegyen fel. A munkaidőn kívül sok időt töltünk együtt ötleteléssel és tervezéssel, de senki sem panaszkodik emiatt, mert mindenki tisztában van ennek szükségességével. Természetesen minden projektnek vannak szakaszai: az előkészületi rész nyugdíjas tempóban telik, a kulmináló szakaszban meghajtuk magunkat. Reményem szerint hamarosan elérkezünk ahhoz a szakaszhoz, amikor már minden kiforrott, bővül a csapat és mindenkinek meghatározott munkaköre lesz.

TK: *Mik a jövőbeli terveitek? Az előbbieken felvázoltad a karokkal való szerződészkötést, valamint a telefonszolgáltatókkal való kapcsolatfelvételt, de mi vár még rátok ezen túl?*

ME: A terveink között szerepel, hogy a többi cserediák-szervezetet is bevonjuk, főleg az ázsiai, afrikai és amerikai szervezeteket. Köztudott, hogy az afrikai és a kis-ázsiai cserediákokat főleg a Semmelweis és a BME vonzza és tömöríti.

A jövőben a vidéki egyetemekhez is szeretnénk eljutni. Egy példát szeretnék hozni: egy debreceni születésű, de TáTK-s hallgató mentorként dolgozott a karra érkező külföldiek segítségével. Amikor hazament a szülővárosába, családottan látta, hogy az odaérkező hallgatókra mennyire nincsenek felkészülve, mennyire nem megfelelően bánnak velük. Nem szervez-

nek programokat nekik, és teljesen kihasználatlanok Debrecen kulturális adottságai. Azt szeretném, ha a külföldi hallgatók fejében egy pozitív és profi kép alakulna ki rólunk, magyarokról.

TK: *Mi a kedvenc részed a projektben?*

ME: A buddyfinder! Azért tűnik számomra jó ötletnek a lakótárskereső, mert azon keresztül a magyar hallgatók kapcsolatba tudnak lépni külföldiekkel, így nyelvgyakorlás szempontjából is hasznos, valamint a kultúrák találkozása révén mindkét fél kicsit nyitottabbá válhat.

Azt is észrevettem, hogy sok magyar diák keres lakótársat különböző internetes fórumokon, főleg a Facebook-on, gyakran eredménytelenül. Remélem, ha sikerül minden egyes karon elhíresztelni a mi szolgáltatásunkat, akkor rugalmasabbá, gyorsabbá és egyszerűbbé válik a lakótárskeresés. Vannak más lakótárskereső oldalak, de ott nem mindenki diák, így az életmódbeli különbségek megnehezíthetik az együttélést, illetve kevesebb a közös élmény is.

A lakótárskereső úgy működik, mint egy közösségi hálózat. Készíthetsz leírást magadról, bejelölheted az egyetemet, ahol tanulsz, az érdeklődési köröd és a szokásaidat is. Bejelölhetsz embereket, akikkel szívesen laknál együtt, de ez nemcsak két ember közötti kapcsolatot jelenhet, hanem akár három-négy közöttit is. Ha lakótársat vagy albérletet keresel Budapesten, akkor mindenképpen látogass el a www.huniversity.hu oldalra. Ha bármilyen kérdés lenne, amire az interjúban nem kaptál választ, akkor nyugodtan írd az info@huniversity.hu email címre.

Szasza

TAVASZISZÉL VIZET ÁRASZT...

Interaktív. Sokszínű. Hiánypótló. Szakmai, de közösségi. Lehetőség, amit a SZISZ-esek kínálnak az első- és másodéves egyetemistáknak. Indulnak a tavaszi Elsős Kurzusok!

Az Elsős Kurzus különös műfaj, hiszen a heti rendszerességgel tartott összejövetelek célja 'szakmai plusz' nyújtása, ám az egyetemi oktatástól eltérő keretek között. A kurzusok kis csoportban zajlanak, nincs ZH vagy házi feladat, de annál több a beszélgetés és a közös gondolkodás, miközben lehetőség nyílik a kollégium és a szízesek megismerésére is.

A sávok EK-k a kollégium szakmai rendszerét megalapozó oszlopok, a sávok szellemiségébe engednek betekintést, ezek a Kormányzati gazdaságtan, Law and Economics, Pénzügy és Szociológia kurzusok (A felvételikor is ezek közül választotok vagy választhattok majd). Persze van élet a sávon túl is, a változatosság pedig gyönyörködtet, így a palettát az ismeretbőví-

tő kurzusok színesítik, ebben a félévben hat ilyen közül választhattok: Antro Intro, Bizton-saga, Oktatáspolitikai, Személyiségpszichológia, Szerepjátékos és Gázos kurzus.

A kurzusokhoz nincs szükség semmiféle előképzettségre, csak egy csöppnyi érdeklődésre. Ne feledjétek, a félév során bármikor lehet csatlakozni, akár egy-két alkalomra is! Keresetek minket bátran online az ek.szisz.hu-n és Facebookon vagy offline, a Ráday kóli 2. emeletén.

A félév során még találkozhattok velünk a Corvinuson, illetve az ÁJK-n tartandó előadásainkon (március és április közepe táján), megmérettethetitek magatokat az Elsős Versenyünkön is. A részletek miatt figyeljétek hírlevelünket, a szisz.hu-t és a Facebook-oldalunkat.

Kálmán Orsolya

A SZOCIOLÓGIA SZHÉK

2009-ben, mikor még gólya voltam a TáTK-n, a gólyatábor második vagy harmadik napján kiállt elé 4-5 szociológushallgató, és mesélni kezdtek nekünk arról, hogy ők tulajdonképpen itt valamilyen „széket” képviselnek, és az a fő feladatuk, hogy segítsenek nekünk a szociológia szak megismerésében. Meséltek nekünk kurzusokról, kreditekről, tanárokról, és a mára már megboldogult ETR kezeléséről is (mindeközben az előadás közepén egy fél kiló máj landolt a betonon az egyik SzHÉk-es előadó előtt, ezt a szürreális élményt azóta se vertem ki a fejemből).

Később ennek a régi SzHÉk-nek pár tagja folyamatosan támogatott minket első két félévünkben, kisebb bulikat, szociológusokkal való beszélgetéseket vagy éppen Prágai kirándulást szerveztek, ami szintén felejthetetlen élmény maradt. Ezért még egyszer hatalmas köszönet Nekik!

Ez után a kis múltba révedés után felmerül a kérdés: mi is az a Szociológia SzHÉk? Definíció szerint: Szakos Hallgatói Érdekképviselő. Bővebben a hallgatók egy csoportja, akik a küldöttgyűlési választásokon kerülnek megválasztásra, és arra vállalkoznak, hogy amíg mandátumuk tart, segítik, képviselik a szociológushallgatókat, illetve rendezvényeket szerveznek nekik.

A választási metódust nem részletezném, mert hosszadalmas és unalmas is, lényeg, hogy a Szociológia MA, a Survey statisztika MA és a Szociológia BA választott képviselőiből alakul meg a SzHÉk, minden évben a választások után.

A fentebb nosztalgikusan emlegetett SzHÉk hősora után egy sötét korszak köszöntött ránk a 2010/11-es esztendőben, amikor ugyan a SzHÉk formálisan létezett, de a rendezvények létrehozására tett kísérletek rendre kudarcba fulladtak különböző, rajtunk kívülálló tényezők miatt. Tanulmányi ügyekben történt ugyan segítségnyújtás, de ehhez képest sokkal többet ki lehetett volna hozni a szervezetről.

A váltás végül 2011 decemberében következett be, amikor sikerült egy nagyon jó csapatnak összeállnia a SzHÉk-ben.

Elsősorban lett egy jól megtervezett ügyrendünk, aminek köszönhetően a kissé kaotikus belső viszonyok rendezésre kerültek. Tisztázódott az elnök, az alelnök tisztsége, és létrejött a rendezvényszervezési és a kulturális bizottság is. Másodsorban pedig lázas munka indult meg annak érdekében, hogy a Szociológia SzHÉk kissé megkopott csillogását helyreállítsuk.

Úgy gondoltuk, hogy folyamatos programokkal lépjük

meg nemcsak a szak, hanem a kar hallgatóit is a 2012-es év tavaszi félévében. Ezért rögtön indítottunk egy Grundos vizsgatemetővel és egy mesterszakos nyílt nappal a hallgatók számára. Jó volt látni, hogy jópáran megelégedeztek nekünk a bizalmat, és programjainkon sok hallgató jelent meg. Készültünk februárban pókeresttel, illetve indítottunk olvasókört is (ez utóbbi programsorozatunk sajnos a hallgatók

érdektelensége miatt elhalálozott). Tagjaink között survey statisztikus is található, aki minden nagy statisztika zárt helyi előtt mai napig felkészítést tart a hallgatónak, ingyen és bérmentve. A Társadalomtudományi Piknikre is igyekez-

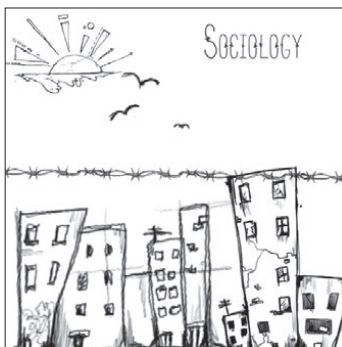
FOTÓ • GARFIELD-CHEM.ELTE.HU

tünk érdekes előadásokat prezentálni a hallgatóknak, Somlai tanár úr egy interaktívabb beszélgetést tartott a Nagyszínpad mellett, illetve később Bodó Balázs adott elő az akkoriban nagyon aktuálisnak számító SOPA, ACTA, PIPA témakörben. Szerveztünk tavaszi Mikulás bulit is április végén a Garázs klubba.

A gólyatábori tájékoztató megtartása után, az idei őszi

félév kis kihívásokkal indult, ugyanis sajnos elég kevés tárgy került meghirdetésre az elsőéves hallgatók számára, ezért szeptember első napjaiban már a HÖK iroda előtt vártuk laptopjainkkal a gólyákat, hogy segítsünk nekik tárgyakat felvenni, és valahogy elérni, hogy legalább 25 kreditjük legyen. A félév folyamán szerveztünk még ETR-búcsúztató bulit is a Garázs klubba, ahol a hallgatók elbúcsúzhattak az éveken át kiszolgáló tanulmányi rendszertől.

Idén decemberben ismét új SzHÉk alakult, ahol a régi tagok közül jópáran megmaradtak, de frissítés is érkezett. A vizsgák után megismételtük a tavalyról

FOTÓ • WWW.REFER

megismert *Grundos* bulit egy '90-es évek party formájában, illetve a mesterszakos nyílt napot is újra megrendeztük. Nagyön pozitív élmény volt számunkra, hogy több mint 200-an vettek részt a *Grundos* bulin, illetve becsléseink szerint a mesterszakos nyílt napon is körülbelül 100-an voltak. Február elején számos neptunos kérdésben igyekeztünk segítséget nyújtani, illetve végzéssel kapcsolatos szociológus hallgatói kérdéseket folyamatosan továbbítottuk szakigazgatóknak, *Heller Máriának*, akinek segítségével sikerült a végzősök számára megfelelő mennyiségű helyet biztosítani egyes gyakorlatokon. Újraindítottuk a filmklubot, az első alakommal megtekinthető film február 19-én a *Waste Land* lesz.

Honlapunkra minden SzHÉK tag beszámolót írt azokról a tárgyokról, amik szociológián kötelezőek első és második félévben, illetve tippeket is adtunk, hogy kinél érdemes

szerintünk felvenni az órákat. Állandóan jelen vagyunk a Facebook-csoportokban, igyekszünk mindenkinek választ adni a komolyabb kérdésekre. A fontosabb tanszéki értekezleteken is képviselünk Titeket, igyekszünk érvényt szerezni a hallgatói érdekeknek.

Jelenlegi legnagyobb projektünk a *Szociológus Hallgatói Találkozó* szervezése, amit a HÖK-kel és az *Angelusz Róbert Szakkollégiummal* együttműködve szervezünk. A találkozó célja, hogy az ország minden szegletéből érkezzenek szociológushallgatók az ELTE-re, ahol előadhatják egymásnak kutatásaik eredményét.

Remélem informatív volt számotokra ez a kis összefoglaló, hogy kik vagyunk mi, és mit csinálunk értetek a SzHék-ben. Biztatunk Titeket, hogy látogassatok el programjainkra, mindekit nagy szeretettel várunk!

Szabó Peti

A NEPTUN MŰKÖDÉSÉNEK MIKÉNTJE

AVAGY ÓKORI ISTENNEK JOBB VOLT?

A 2012/13-as tanév második félévének kurzusfelvételét immár az Egyetem új tanulmányi rendszerében, a Neptunban bonyolíthatták a hallgatók. Ez – új, intézményspecifikussá alakított rendszer lévén – még sok egyetemi polgárnak okozott kellemetlen perceket, azonban félévről félévre egyre gördülékenyebben működő, átláthatóbb rendszer lesz a bosszankodás és várakozás jutalma.

Ebben a cikkben nem szeretném feszegetni a Neptunra való áttérés okait, arról számos anyagot találhatnak az interneten az érdeklődők. Az Elektronikus Tanulmányi Rendszer működésének néhány jellegzetességéről, illetve a változások hallgatói ügyintézésre való hatásáról írok néhány hasznos ténnyt.

A felvett órák időpontjai (lassan és biztosan teljes egészében) a Tanulmányok/Órarend menüpont alatt láthatóak, amennyiben valaminek a helyét és idejét nem találjátok, úgy nézzétek meg a Tárgyak/Felvett kurzusok, aktuális félév menüpontnál, a kurzus neve utáni lehetőségekre kattintva, az alapadatok fölül. Sajnos a kurzusok időpontjainak importálása okozott némi nehézséget az órarend menüpontba, azonban a helyzet kezd megoldódni a TR Iroda hathatós segítségével.

Gyakori kérdés (főleg az abszolutórium előtt álló hallgatóknál) az eddigi félévekben elvégzett tárgyak, tantervi blokkok ellenőrzése kreditekre bontva. Ezt a Tanulmányok/Előrehaladás menüpont alatt, saját mintatantervünket kiválasztva tudjuk megnézni, ha az egyes blokkokat lenyitjuk.

A hallgatók keresése a következő módon lehetséges: az Információ menüpont Hallgatók keresése alatt lehet különböző adatokra szűkítve megtalálni hallgatótársainkat.

Az elektronikus kérvényezés eddig 2 kérelmet foglalt magában: 02. 17-ig lehetett leadni a költségtérítés csökkentésére vonatkozó dékáni méltányossági kérelmeket, illetve az Alaptámogatás kérvényeket is itt lehetett kitölteni. A jövőben a különböző pályázatok, például a félévente kiírással kerülő tudományos és szakmai ösztöndíj-pályázatok elektronikussá tétele is szerepel a kar céljai között. Ehhez szorosan kapcsolódó téma a kreditátvitel kérdése is: eddig azért nem került kiírásra, mivel a Társadalomtudományi Kar által erre fenntartott felület, a coospace-tos üzemeltetője

egyben az ETR, a volt tanulmányi rendszer működtetője is, így a felület nincs szinkronizálva a Neptunnal. A kreditátvitel továbbra is elektronikus formában fog megvalósulni.

Az elektronikus tananyagok ebben az évben még a coospace felületén lesznek elérhetőek, ahová az EHA kóddal

és az eddigi jelszóval lehet belépni. Azonban a jövőben ez a funkció is átkerül a Neptun működési körébe, és a Neptun Meet Street Dokumentumtár menüpontja alatt lesznek megtalálhatóak a különböző kurzusokhoz tartozó feltöltött olvasnivalók, házi feladatok.

A szakdolgozati témaválasztás és a záróvizsga-jelentkezés ebben a félévben még a coospace felületén lesz, azonban a jövőben erre is a Neptunban lesz lehetőség.

Az önköltség/költségtérítés befizetése (és minden kiegyenlített tétel rendezése) a Neptunon keresztül lehetséges. Az önköltség befizetése március 15-ig lehetséges. A Neptunban gyűjtőszámára lehet utalni: a netbankon keresztül történő pénzáttétel a legegyszerűbb és a leggyorsabb. A kedvezményezett neve ELTE, a kedvezményezett bankszámla száma: 10032000-01426201-01120008; a közlemény az NK-<Neptun kód> (relációs jelek nélkül, a saját neptun kódot beírva). Az átutalásról bővebb információkat itt találhattok: http://coospace.tatk.elte.hu/to/szabalyzatok/neptun_bef.pdf

A diákigazolványok igénylése szintén az új tanulmányi rendszeren keresztül történik: az Ügyintézés/Diákigazolvány

igénylés menüpont alatt lehet az elveszett igazolványok helyett újat igényelni. A 2013/14-es tanévtől a hagyományos, papír alapú leckeönyvet kiváltja a Neptunban működő e-index. Ennek lényege természetesen a jegybeíratás időigényes folyamatának megszüntetése. A szóbeli vizsgák során természetesen továbbra is szükség lesz egy igazolásra a hallgató teljesítményéről, az írásbeli vizsgáknál azonban maga a vizsgalap tölti be az igazoló funkciót.

Ahogy a cikkből is látható, a Neptun egyetemi életünk számos aspektusát átfogja, és előbb-utóbb meg kell barátkoznunk vele ügyeink intézésekor. Természetesen nem egy kiforrott, tökéletesen működő rendszerről van szó, azonban a hallgatók problémáihoz, igényeihez mérten a félévek során fejlődni fog, valamint az elektronikus kérvényezés révén megkönnyíti minden egyetemi polgár életét. Addig is a kari vezetéssel, a TR Irodával és a Neptunt fejlesztő SDA nevű céggel igyekszünk mindent megtenni a problémák kijavítása érdekében. Felmerülő kérdéseiteket továbbra is írjátok meg a tanulmany@tatk.khok.elte.hu-ra.

Tóth Rita

EGY GYÖRGY MIND FELETT

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) régóta borzolja már az emberek, főképp a kultúra különböző területein foglalatosskodik idegeit. Alapvetően egy 1992-ben, a néhai Makovecz Imre építész által alapított társaságról van szó, melynek születőatyja életműve mellett széles körben ismert volt politikai hitvallásáról is.

Ezt semmi sem bizonyítja jobban annál, minthogy Orbán Viktort előszeretettel képzelte el kormányzói szerepkörben. A jelenleg Fekete György nevével fémjelzett akadémia bekerült a 2012. január 1-jével hatályba lépett, viszonylag friss és folyamatos metamorfózisokon áteső alaptörvényünkbe.

A beemelés következtében jelentős költségvetési támogatáshoz is jutott, ami főképp azért figyelemreméltó, mert míg a kormány 2,4 milliárdot zárolt a kulturális alaphoz, addig az MMA 2,5 milliárddal vastagodott az *Emberi Erőforrások Minisztériumának* jóvoltából. Érdekes, hogy ezzel szemben a *Magyar Tudományos Akadémia* 2013-as költségvetésben várhatóan mindössze 12,5 millió forinttal gazdálkodhat.

A Művészeti Akadémiához több szálon futnak be a problematikus tényezők. Egyfelől Szabó Máté ombudsman szerint alkotmányossági aggályok is felmerülhetnek. Alaptörvénysértőnek találja azt a tényt, hogy az MMA számára törvényileg lehetővé vált, hogy saját maga szabhassa meg tagsága feltételeit, továbbá úgy véli, a művészi szabadsággal szembe megy az a tény, hogy az Akadémia alapító tagjai valamennyien egyazon civil szervezetből kerültek ki. Főként akkor, ha figye-

lembe vesszük, hogy az immár 250 főre emelkedett taglétszám igen jelentős életjáradékot kap.

Másfelől a szervezet csúcsszervezet mivolta az, ami széles körben felháborodást kelt. Balog Zoltán miniszter a következőképpen jellemezte az MMA kulturális szerepét: „A Magyar Művészeti Akadémiába kell bemennie a művészeknek, a kultürembereknek, az íróknak, a költőknek, a színészeknek, a filmeknek. A kormány odaadja nekik az összes támogatást, aztán ők fogják autonóm módon elosztani. Szerintem ez a jövő, nem az, hogy a miniszter és az államtitkár osztogat, számolgat.” Ezzel az egyesület olyan pozícióba emelkedik, ahol mára *Nemzeti Kulturális Alap* (NKA) tevékenységébe is beleszólhat, felülbíráhatja azt. Láthatóan hatalomorientált tendencia van kibontakozóban, a szervezetnek nem jelentene komolyabb fejfájást, sem belső vívódást az, ha a pénzosztáson túl intézményi szinten szólhatna bele a kultúrába. Az amúgy bevallottan jobboldali elköteleződésű MMA terveit *Kerényi Imre* miniszterelnöki megbízott szavai igazolták. Magára vállalta a próféta mindentudó szerepét, s azzal a jó szándékú tanáccsal látta el a balliberális oldalt, hogy szíveskedjenek beletörődni, számukra hét szűk esztendő következik a kultúrpolitikában.

S hogy bővítsem a sort, az Akadémia igényt tart a *Műcsarnokra* (melynek a szintén jobboldali szimpatizáns igazgatója szakmai ellentétekre hivatkozva mondott le), melynek működtetésében erősen konzervatív szemléletet érvényesítené.

Állami pénzből megkapták székhelynek a *Pesti Vigadót*. Létrehoznák a *Nemzeti Szalon* rendszerét, mely már fénykorában is maradnak bizonyult, s közreműködési és egyetértési lehetőséget kapnak jelentős művészeti díjak odaítélésében is.

FOTÓ • ARTPORTAL.HU

S végül, de nem utolsó sorban gondot okoz *Fekete György* eszmei és ideológiai hovatartozása, ellenszenvet vált ki igen szerencsétlenül sikerült kijelentéseivel és nyilatkozataival (emlékezzünk csak a *Konrád György*-esetre), továbbá makacs vehemenciája már-már tömeges menekülésre sarkallja az

MMA tagokat, akár 19 évnyi tagság után is. Művészetfelfogása vaskalapos, konzervatív és a nemzetinél is „nemzetibb”. Köreibe olyan művészeket fogad be, akik tevékenységükkel bármilyen módon hangot adnak nemzeti öntudatuknak, jó keresztényi mivoltuknak (érdekes, hogy a református közönség elhatárolódott legelfogultabb báránycájától), s előnyben részesítik a hagyományos művészetfelfogást, amit még véletlenül sem érinthet meg holmi „nemzeti blaszfémia”.

Az Akadémia egyre nagyobb hatáskörével arányosan csökken a kulturális Államtitkárság szerepe. Ezt *L. Simon László* kulturális államtitkár érthető módon fájalta, s megpróbálta némiképp erősíteni jogkörét. Így esett, hogy a *Pesti Vigadó* felújításáért felelős alapítvány vezetőségéből laza mozdulattal kikták az MMA tagjait. Ekkor mérgesedhetett el komolyabban az államtitkár és a kormány által magas pozícióba emelt szervezet kultúráért folytatott harca, melyből meglepő módon *Fekete György* jött ki győztesen. Február 15-én *L. Simon Lászlót* leváltották, utódja *Halász János* lesz, ki mindenki nagy meglepetésére jó viszonyban van Feketével, s feltehetően nem áll szándékában akadályozni a Magyar Művészeti Akadémia térnyerését.

Izgatottan várjuk, hogy következőre kit gyűr maga alá *Fekete György*, hiszen jövő novemberig, mandátumának lejártáig még bőven lesz ideje rá.

Strianas

BOLDOGÍTÓ IGEN

Nagyon érdekes, néha mulatságos dolog a „gyerekszáj” rovatot olvasgatni, amelyben gyerekek beszélnek házasságról, szerelemről, családról. „Egy család úgy lesz, hogy mennek az emberek az utcán, jéges a járda, és egy fiatal nő elesik, és egy fiatal férfi felsegíti, megismerkednek, barátok lesznek, és egy pár hónap múlva megszeretik egymást, és megházasodnak. Mariann 9 éves”. „Az emberek azért házasodnak, mert szerelmeseik lettek, vagy pedig az egyik házastárs öröksége miatt. Zsolt 10 éves”

A TáTKontúr 2012. októberi számában már olvashattatok a szexuális kisebbségekről, az ehhez kapcsolódó fogalmi tisztázások most elmaradnak, azonban sorra vesszük a cikk szempontjából relevánsabb fogalmakat: az életközösségi formákat, azok elnevezéseit, a velük járó jogokat. Mivel a cikket két Európai Unió tagországban történt törvényhozási folyamat indította el, az Európai Unió hivatalos lapján található fogalmakat használom fel a magyarázatra. Miután kifejtettem két ember közötti együttélési jogi formáit, áttérek azon országokra, ahol engedélyezik az azonos neműek közötti házasságot, majd az ehhez kapcsolódó érveket és ellenérveket sorolom fel.

ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT

„Ha Ön partnerével folyamatos jelleggel együtt él, és kapcsol-

atuk szilárd alapon nyugszik, Önt az EU egész területén megilletik bizonyos jogok, még akkor is, ha élettársi kapcsolatot nem jegyeztette be egyik hatóságnál sem.”

Ahogy az Európai Unió honlapja is kiemeli, a későbbiek során a de facto élettársi kapcsolatban biztosított jogok (mint a vagyonjog, az örökösödés és a különválást követő tartásdíjfizetés) miatt

különösen fontos ez az együttélési forma az azonos nemű párok számára, különösen, ha a saját anyaországukban nincs engedélyezve sem a bejegyzett élettársi kapcsolat, sem a házasság. Az élettársi kapcsolat egyik legnagyobb problémája annak bizonyítása, hogy a felek, hogy tartós, stabil élettársi kapcsolatban éltek.

A 2013. február 11-én elfogadott új magyar Polgári Törvénykönyv (Ptk.): 4:86. § Az élettársi kapcsolat létrejötte és megszűnése szerinti (1) cikk alapján „Élettársi kapcsolat áll fenn két olyan, házasságkötés vagy bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben (életközösség) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége, bejegyzett élettársi életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem áll-

nak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri, féltestvéri kapcsolatban.”

BEJEGYZETT ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT

„Az egymással együtt élő pároknak számos EU-tagországban lehetőségük van arra, hogy kapcsolatukat hivatalossá tegyék anélkül, hogy összeházasodnának. Erre az élettársi kapcsolat bejegyeztetése révén nyílik módjuk.” Az Európai Unió honlapján található vázlatos fogalmat Magyarországon a 2009. évi XXIX. törvény tölti meg tartalommal, mely a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szól. A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejötté szakasz alatt az 1. §(1) pontja lényeges, amely a következőt mondja ki: „Bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két, tizennyolcadik életévét betöltött, azonos nemű személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatot kíván létesíteni.” A 2013. február 11-én elfogadott új magyar Ptk ugyanígy fogalmaz. Ez a törvény egyebek között azt is tartalmazza, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolatban élőkre ugyanolyan szabályokat kell alkalmazni, mint a házasságban élőkre, azonban az örökbefogadás szabályai már nem vonatkoznak rájuk.

HÁZASSÁG

„Mindegyik EU-tagország elismeri a polgári házasságot (vagyis a vonatkozó jogi követelményeknek megfelelő, ám nem az egyház színe előtt s nem az egyházi törvények szerint létrejött házasságot).” Azonban a jogi szabályozás és gyakorlat is eltér az egyes országokban. Ezt a szabályozást Magyarországon a 1952. évi IV. törvénya házasságról, a családról és a gyámságról szabályozza, amely többszöri módosításon esett keresztül, így érdemes utána olvasni a legfrissebb verzióknak. Magyarország ugyan nem ismeri el az azonos nemű párok által kötött házasságot, de az Európai Unió tagországai közül hat igen: mégpedig Belgium, Dánia, Hollandia, Portugália, Spanyolország és Svédország. Itt szeretném kifejezni, hogy miért vált aktuálissá ez a téma Európában. A világon összesen 11 országban házasodhatnak legálisan az azonos nemű párok, valamint néhány ország bizonyos közigazgatási részein, így például az Amerikai Egyesült Államok 9 államában (Massachusetts, Connecticut, Iowa, Vermont, New Hampshire, New York, Maryland, Maine, Washington), Mexikó és Brazília egyes szövetségi államaiban. Az úttörő ország Hollandia volt, ahol 2001-ben lépett hatályba az azonos neműek házasságáról szóló törvény, amely egyben az adoptációhoz való jogot is elérhetővé tette számukra.

2013. februárjában Franciaországban és Angliában jelentős események történtek: egyesek szerint (a polgári/emberi jogok területén történő) óriási előrelépés, mások szerint a társadalmi értékrend megsértése és a moralitás lerombolása volt. A francia parlament alsóháza elfogadta a *Marriage pour*

tous (Házasodhasson mindenki!) törvényjavaslatot, amelyben a homoszexuális párok házasságát és örökbefogadási jogát garantálják. Az első hírek hallatán – amikor a képviselők még csupán a tervezet első cikkét fogadták el – több tízezer ember vonult az utcára országszerte, hogy kifejezzék nemtetszésüket és felháborodásukat. Ezt a spontán akciót egy bejelentett tüntetés követte a fővárosban március 24-én. A meglegházasság ellenzőit tömörítő szervezet, a *Manif pour tous*, 700.000 aláírást gyűjtött össze alig 3 hét alatt, amely jogilag lehetővé tette számukra, hogy a petíció útján demokratikus vita alakulhasson ki az azonos neműek házasságáról és az örökbefogadásról.

Az brit parlament alsóháza nagy többséggel (400 igen szemben 175 nem szavazattal) támogatta az azonos neműek házasságát biztosító törvénymódosítási javaslatot. Ez ellen még a szavazás előtt a Konzervatív Párt aktivistái petíciót nyújtottak be David Cameronnak azzal a céllal, hogy a kormány halassza el a törvénymódosításról szóló végszavazást egészen 2015-ig, a következő választások utáni időszakig. Ettől függetlenül a kormány elindított egy 12 hetes konzultációt a kérdéskörrel, számos konzervatív képviselő és magasrangú egyházi személy heves ellenzése ellenére. Habár 2005

A család védelmében

óta elérhető a homoszexuális párok számára a bejegyzett élettársi kapcsolat, és az általa biztosított jogok, a kormány még a 2015-ös választások előtt szeretné jogilag engedélyezni az azonos neműek között kötött házasságot. A Franciaországban és Angliában zajló események miatt felvethetjük azt a kérdés, hogy vajon milyen tendencia várható az azonos neműek házasságát illetően?

Az ILGA-Europe egy olyan szervezet, amely minden évben megvizsgálja a LGBTI emberek emberi jogi helyzetét. Az ILGA-Europe az International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans & Intersex Association (ILGA) európai régióban működő szervezete, amely a szexuális irányultság alapján történő diszkrimináció ellen küzd. Támogatja a leszbikus, meleg, biszexuális, transz- és interszexuális (LGBTI) emberek számára biztosított emberi jogokat és egyenlő bánásmódot több szervezetben is, mint az Európa Tanács, az Európai Unió, valamint az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet.

AZ 1. SZ. TÁBLÁZAT A 2011-ES ADATOKAT TARTALMAZZA AZ EU-S TAGORSZÁGOKRA VONATKOZÓAN¹.

EU országok esetében	A z o n o s nemű párok kapcsolatá- nak jogi elis- merése			Azonos nemű párok jogosult- ságai		
	Házasság	Bejegyzett élettársi kapcsolat	Élettársi kapcsolat	Közös örökbe- fogadás	Más gyerme- kének örökbe- fogadása	Termékenységi kezelés (orvosilag felügyelt meg- termékenyítés)
Ausztria		x	x		x	
Belgium	x	x	x	x	x	x
Bulgária						
Ciprus						
Csehország		x	x			
Dánia		x	x	x	x	x
E g y e s ü l t Királyság		x	x	x*	x*	x
Észtország						
Finnország		x			x	x
Franciaország		x	x			
Görögország						
Hollandia	x	x	x	x	x	x
Írország		x	x			
Lengyelor- szág						
Lettország						
Litvánia						
Luxemburg		x				
Magyarország		x	x			
Málta						
Németország		x	x		x	
Olaszország			x**			
Portugália	x		x			
Románia						
Spanyolor- szág	x	x***	x***	x	x	x
Svédország	x		x	x	x	x
Szlovákia						
Szlovénia		x			x	

* - nem alkalmazható Észak-Írországra

*** - csak Spanyolország egyes régióiban

** - csak Olaszország bizonyos településein

1 Az ILGA-Europe által készített éves feljegyzés a leszbikus, meleg, biszexuális, transz- és interszexuális emberek emberi jogi helyzetéről, 2011

ÉRVEK ÉS ELLENÉRVEK

Számos tanulmány foglalkozik az azonos neműek házasságával, érveket és ellenérveket fogalmaznak meg. Ezek közül a leggyakoribb érveket/ellenérveket gyűjtöttem össze és emeltem ki.

1. A HÁZASSÁG FOGALMÁNAK HAGYOMÁNYA – A HÁZASSÁG HAGYOMÁNYOS FÉRFI ÉS NŐ KÖZÖTTI SZERZŐDÉST JELENTI.

A történelem folyamán kialakult az a norma, miszerint a házasság csupán két különböző nemű ember között jöhet létre, annak ellenére, hogy az ókori társadalomban teljesen elfogadott volt a homoszexualitás, sőt a középkor elején még házasságra is léphettek egymással férfiak. A házasság egyházi jogi meghatározása a következő: „egy férfi és egy nő egész életre szóló, szabad akarattal vállalt szövetsége, mely természete szerint

A házasság szentsége

a házaspár javára, gyermekek nemzésére és nevelésére irányul”¹. Néhány országban egyértelműen befoglalják a törvényi rendelkezésekbe, hogy mit tekintenek házasságnak. Magyarországon például a 2012-es alkotmányváltoztatáskor bekerült a következő pont: L) cikk 1. pont Magyarország védi a házasság intézményét mint férfi és nő között, önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösséget, valamint a családot mint a nemzet fennmaradásának alapját.

2. REPRODUKCIÓ – A HÁZASSÁGOT NEM SZABAD KITERJESZTENI A HOMOSZEXUÁLIS PÁROKRA, HISZEN AZ Ő SZEXUÁLIS AKTUSAIKNAK NINCS SEMMI KÖZÜK A NEMZÉSHEZ. EZÁLTAL A HÁZASSÁG VALÓDI CÉLJA – A GYERMEKNEMZÉS – ELTOLÓDNA A SZEXUÁLIS KIELÉGÜLÉS IRÁNYÁBA.

A házasság általános fogalma a férfi és nő közötti kapcsolatot jelzi. A potenciális szaporodás lehetősége a férfi és a nő uniójából adódik. Habár a tudomány sokféle módszerrel kísérletezik, a legtermészetesebb és legegyszerűbb módja az utódnemzésnek a biológiailag összepasszoló férfiak és nők kö-

zötti szexuális kapcsolat. A házasság összefügg a természetes nemi differenciálódással is, amiből az adódik, hogy a természet rendje kívánja meg azt, és rendelteti arra a férfiakat és a nőket, hogy szaporodjanak. Ha egy homoszexuális kapcsolatot nézünk, ott a szex, a szaporodás és a gyermek nevelése egyre inkább elkülönülnek egymástól.

Azonban ha a házasság fogalmát csupán úgy definiálnánk, mint aminek a célja a gének továbbörökítése, nagy bajba kerülünk két esetben is: először is a terméketlen pároknál, másrészt az örökbefogadásnál.

3. ÚT A LEJTŐ FELÉ – HA ENGEDÉLYEZNÉK AZ AZONOS NEMŰEK HÁZASSÁGÁT, AKKOR MÁS TÍPUSÚ DEVIÁNS EGYÜTT-ÉLÉSI FORMÁK IS MEGJELENNÉNEK, ÉS AZONOS JOGOT KÖVETELHETNÉNEK A POLIGÁMIA, A CSOPORTOS HÁZASSÁG, VALAMIT A CSALÁDTAGOK KÖZÖTTI HÁZASSÁG SZÓSZÓLÓI.

Előre batorságnak hangzik. Ugyan miért akarnának ilyen csoportok jogot a házasságra? Néhány évtizede még az azonos neműek házassága is ugyanilyen furán hangozhatott. Azonban ha megváltoztatjuk a házasság fogalmát, tehát nem az utódnemzés a lényeg, hanem az, hogy két ember szereti egymást, akkor miért ne bővíthetnénk ezt ki három vagy négy emberre? Néhányak szerint a poligámia hívei máris ugródeszkaként használják a melegeknek biztosított jogokat, hogy a házasság intézményét lebontsák és megváltoztassák.

Különösen érdekes ez a kérdés, ha gazdasági szempontból vizsgáljuk: mennyivel könnyebben boldogul egy olyan család, ahol mondjuk négy kenyérkereső tartja fenn a családot.

Manuel A. Lopez, egy meleg férfi, a *The Case Against Gay Marriage* című esszéjében egészen odáig megy, hogy az azonos neműek házasságának engedélyezése súlyos hatással járna a jövő generációi számára. Olyan szabados és hedonista irányba vinné az emberek életmódját, mint a Római Birodalom idején.

Habár igaz, hogy a társadalom értékrendje változik, így néhány norma is megváltozik, vannak olyan értékek, amelyekhez minden ember tud kapcsolódni: a család, a házastárs. Igen ám, de változik a házasság intézményének a megítélése, hiszen a nők egyenjogúsáért folytatott küzdelme, a választói jogok megszerzése átírta a családon belüli szerepeket, és a gazdasági viszonyokat. Ugyanilyen elemi erejű változást hozott az apartheid politika visszaszorulása, a rasszok egyenjogúságának kinyilvánítása, a rasszok közötti házasság engedélyezése, a politikai jogok kiterjesztése.

4. A HÁZASSÁG, CSALÁD, HIT ÉS DISZKRIMINÁCIÓ KÉRDÉSE

Az érvek sorában gyakran hangoztatják, hogy a meleg házasság összeegyeztethetetlen a hittel, a szent szövegekkel és számos vallási csoport hagyományaival. A házasság kiterjesztése az azonos neműek részére azt jelentené, hogy össze kellene adniuk őket, és azt kellene tanítaniuk a gyerekeknek,

¹ Magyar Katolikus Lexikon, a házasság fogalma (<http://lexikon.katolikus.hu/H/h%C3%A1zass%C3%A1g.html> (Utóljára megtekintve: 2013. február 21.)

hogy az ilyen házasság teljesen egyenértékű a másikkal. A házasságról és a családról azt vallják, hogy a megkötött házasság szentség és felbonthatatlan. Amikor az egyház nyilvánossága előtt egy férfi és egy nő életre szóló és kizárólagos életközösségre kötelezi el magát, akkor a szeretetnek a szentségét hozzák létre, utódoknak adnak életet, „s elindítják őket az evilági boldogulás és túlvilági üdvösség útján.”²

Az érvelők ellenben azt hangsúlyozzák, hogy az azonos nemű párok házasságkötési jogának ellenzése megbélyegzi a meleg és leszbikus családokat, amelynek az az üzenete, hogy

Hogyan változik meg az általános családmmodell?

elfogadható a velük szemben alkalmazott bármilyen hátrányos megkülönböztetés. Azt is kiemelik, hogy teljesen felesleges megkülönböztetni a heteroszexuális és homoszexuális házasságot, és csupán a házasság szót használják.

Bár visszamehetnénk a történelemben annak érdekében, hogy megvizsgáljuk, hogyan változott a házasság jogi formája, most elég, ha csak a XX. századi történelmet vizsgáljuk. A nők szabadságjogi mozgalmai elérték, hogy a nők azonos bánásmódban részesüljenek. Ezek a mai napig folytatódtak, néhány szervezet tagjai úgy hirdetik szabadságukat, hogy félmeztelenül vonulnak fel, így is szimbolizálva, hogy a testük felett csak ők, saját maguk rendelkeznek. Ez utóbbi esetben felmerült viták, mint az abortusz és a fogamzásgátló, mondhatni, hogy a nők saját döntéseivé váltak.

Nézzünk egy másik esetet, ami szintén az egyenlő bánásmód elvére és az egyenlő jogokra vezethető vissza. Az Amerikai Egyesült Államokban egy 1967-es legfelsőbb bírósági határozat értelmében alkotmányellenesnek ítélték a fajkeveredés elleni törvényeket. Ekkor az Amerikai Egyesült Államok összes államára kiterjedően szabaddá vált a különböző rasszból származó felek házasságkötése. Mondhatni, hogy tágult a házassági joggal rendelkező személyek köre, és pont ezért

² A Magyar Katolikus Püspöki Karkörlevele a hívekhez és minden jóakarathú emberhez a házasságról és a családról Magyarországon, MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR, Budapest, 1999, <http://www.katolikus.hu/csalad.html#N15> (megnyitva 2013. február 21.)

érdemes figyelni, hogyan alakul az azonos neműek házasságára vonatkozó tendencia Európában.

5. A GYEREKEKRE GYAKOROLT HATÁS – EGY GYEREKNEK APÁRA ÉS ANYÁRA VAN SZÜKSÉGE, HOGY MINDKÉT NEMT MEGISMERHESSE.

A gyermek azáltal sajátítja el a saját nemi szerepét, hogy látja a két különböző nemű szülő viselkedését. Az apához és az anyához való jog megtagadásának érzik az azonos neműek házasságát, mert diszkriminatív a gyermekkel szemben.

Néhányan azon a radikális állásponton vannak, hogy mivel az azonos nemű szülők által nevelt gyermekek ezt a családi állapotot tartják és fogadják el normálisnak, szexuális zavarodottsághoz vezethet. Fontos a családmmodell, tehát az, hogy milyen mintát lát a gyerek.

Sok tanulmány és vizsgálat született ezzel a témával kapcsolatban. Mégis úgy érzem, hogy amikor manapság házasságról beszélünk, gyakran olyan irányba terelődik a beszélgetés, ami nem veszi figyelembe a gyermekek jogait és érdekeit. Egyes kutatók szerint nem kizárólag az a fontos, hogy milyen a család felépítése, amiben a gyermek nevelkedik, hanem az is, hogy a család milyen javakat képes biztosítani az egészséges fejlődésük érdekében (úgy mint a stabil anyagi háttér, az érzelmi kapcsolat, és hasonló tényezők).

6. GAZDASÁGI ÉS ADÓZÁSI SZEMPONTOK

Az ellenvéleményt megfogalmazók gyakran azzal érvelnek, hogy az állampolgárok adójából ne támogassanak olyat, amit ők rossznak vélnék, mert az azonos neműek házasságában a párok jogosultak lennének a tipikus házasság előnyeire, beleértve a családi adókedvezményt, a házastárs adómentességét, az özvegyi nyugdíjat.

A mellette érvelők viszont azt emelik ki, hogy elérhetővé válnának az azonos nemű párok számára olyan alapvető jogok, mint a kórházi látogatás betegség esetén, adózási és öröklési jogok, a családi egészségügyi biztosítás, és válás vagy a kapcsolat vége esetén védelema másik fél számára.

Szasza

Források:

Takács Judit (szerk.) (2004): *Homoszexualitás és társadalom*, Budapest: ÚMK

Tóth László (szerk.) (1994): *A homoszexualitásról*, Budapest: Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület

Can marriage be saved? A Forum, The Nation, 2004. július 5.

Manual A. Lopez: *The Case Against Gay Marriage*, The Good Society, vol 14. no. 1-2., 2005

Az Európai Unió hivatalos honlapja (<http://europa.eu/>)

youreurope/citizens/family/index_hu.htm – Utoljára megtekintve: 2013.02.18.)

Család és jog, Családjogi tanácsadó oldalak (<http://www.csaladesjog.hu/> – Utoljára megtekintve: 2013. 02.16.)

Élettárs jogi aszisztens, IV. Élettársi kapcsolat (www.juris.u-szeged.hu/elettars-jogi-aszisztens – Utoljára megtekintve: 2013. 02.21.)

Gay marriage, Not thinking about the children, Jun 13th 2012, The Economist (<http://www.economist.com/blogs/democracyinamerica/2012/06/gay-marriage> – Utoljára megtekintve: 2013.02.22.)

Melegházasság Franciaországban: egy lépéssel közelebb (<http://mno.hu/kulfold/meleghazassag-franciaorszagban-egy-lepessel-kozelebb-1138433> – Utoljára megtekintve 2013.02.23.)

Mariage homosexuel : „Pas d’ovules dans les testicules” (<http://www.atlantico.fr/decryptage/mariage-homosexuel-pas-ovules-dans-testicules-pierre-henri-argenson-550199.html> – Utoljára megtekintve 2013.02.23)

Same Sex Marriage Bill storms through House of Commons

(http://www.stonewall.org.uk/media/current_releases/8461.asp – Utoljára megtekintve: 2013.02.12.)

Magyar Katolikus Lexikon, a házasság fogalma (<http://lexikon.katolikus.hu/H/h%C3%A1zass%C3%A1g.html> – Utoljára megtekintve: 2013.02.16.)

Magyar Katolikus Lexikon, a szentség fogalma (<http://lexikon.katolikus.hu/S/szents%C3%A9gek.html> – Utoljára megtekintve: 2013.02.16.)

Mariage homosexuel: „Pas d’ovules dans les testicules” (<http://www.atlantico.fr/decryptage/mariage-homosexuel-pas-ovules-dans-testicules-pierre-henri-argenson-550199.html#lwsZ71mkZFFd6bw.99>, – Utoljára megtekintve: 2013.02.12.)

Same-sex marriage (http://en.wikipedia.org/wiki/Same-sex_marriage – Utoljára megtekintve: 2013.02.15.)

Támogatta az azonos neműek házasságát a brit alsóház (http://mandiner.hu/cikk/20130205_tamogatjak_a_meleghazassagot_a_brit_kepviselok – Utoljára megtekintve: 2013.02.23.)

HOL A BOLDOGSÁG MOSTANÁBAN?

JÓLÉT-MÉRÉS A TÁRSADALOMTUDOMÁNYBAN

Ha az a kérdés otthon, hogy sóska vagy spenót legyen ebédre, akkor a legtöbben nem nagy lelkesedéssel, de választják valamelyiket. Ám viszonylag kevesen állnak fel az asztaltól és közlik, hogy ők márpedig csak a homárt fogadják el.

A felkínált lehetőségek, az adott helyzetre jellemző gondolkodási keretünk óriási mértékben meghatározza az eredményt. Ha tehát az a feladatunk, hogy hasonlítsuk össze, egymáshoz képest mennyire fejlettek a világ országai, akkor bizonyítanunk terepre lépünk, hiszen alig összehasonlítható, a maguk ismeretei által meghatározott életmódokat kell összevetnünk.

A társadalomtudományhoz és a közgazdaságtanhoz közeli interdiszciplináris határterület foglalkozik a fejlődésméréssel, ahol ma a nemzeti össztermék (GDP) egyeduralgó a közbeszédben, és a tudományban is egyedül a vásárlóerő-paritás (PPP) szokott megjelenni mellette. Ez azt jelenti tehát, hogy ha például arról szeretnénk beszélni, hogy tavaly Lengyelország vagy Ausztria teljesített jobban, akkor összehasonlítjuk a GDP-jüket, és ebből vonjuk le a következtetést. Ám azzal, hogy az össztermékben mérjük a fejlettséget, azt állítjuk, hogy a fejlettebb – jobb – or-

szág egyetlen ismérése, hogy ott magas az előállított áruk és szolgáltatások értéke, röviden gazdag.

Ez ma a „főszodor” a témáról való gondolkodásban, de egyre több kutató állítja, hogy ebben továbbra is megmaradni szűklátókörű megközelítés.

Az 1960-as évek óta létezik, és az 1990-es évektől már komoly visszhangot kelt az a tudományos irányzat, amely állítja, hogy további szempontok hasonlóan fontosak egy ország jólétének és a benne élők prosperitásának elemzésében. Az új kutatási

Jövedelmi lépcsőfokok

irány legismertebb eredménye az Emberi Fejlettségi Index, vagy itthon is gyakran használt nevén a Human Development Index (HDI) létrehozása. Ez a mutató egy, a GDP-nél komplexebb indikátor, amely az alábbi három szempontot veszi alapul:

- 1) **oktatás:** a felnőtt lakosok iskolázottságában és az iskoláskorúak körében a hallgatók arányával mérve
- 2) **egészség:** az országban a születéskor való várható élettartam alapján
- 3) **jövedelem:** az egy főre jutó GDP és PPP alapján.

Láthatjuk, hogy az anyagi szempont is része a képnek, de nem egyeduralgó, a három mérőszám azonos súllyal esik latba, így hozva létre egy mutatót, amely alapján a világ országai ugyanúgy sorba rendezhetők, mint kizárólag vagyoni alapon. Ám a *Human Development Index* is csak egyike az összefoglalóan objektív fejlettségi mutatók kategóriájában foglalt mérőszámoknak. Ezekre általánosan jellemző, hogy kutatók egy csoportja – a HDI esetén az ENSZ munkatársai – hoznak döntést arról, hogy milyen szempontok lehetnek fontosak a fejlettség mérésében. Kiválasztanak tényezőket, például

FOTÓ • 3.BPFBLOGSPOT.COM

Pesszimizmusból jeles

a közbiztonság minőségét vagy a zöld környezet arányát, és ezek alapján hozzák létre az országok sorrendjét, mondják meg, hogy melyik fejlett, hol jó élni.

Az objektív indikátorok fejlődésével párhuzamosan megjelent egy másfajta felfogás is, ami a külső, kutatói döntést szerette volna kikerülni. Alapfelfogása az, hogy ahelyett, hogy feltennénk, hogy egy kiválasztott szempont fontos abban, hogy az adott országban jó legyen élni, majd mérnénk a kérdéses szempontot, és bíznánk benne, hogy az adatok valójában látnak a jólétről (és a jólétről) hordoznak információt; inkább egyszerűen kérdezzük meg a lakosokat, hogy mégis hogy vannak. Ezen irányzat a szubjektív jólétkutatás, a társadalmi boldogságkutatása. Ebben az esetben a központi információt nem egy úgynevezett kemény mutató (mint például az egy négyzetkilométerre eső kórházak száma), hanem vélemények adják.

Ebbe az irányba elindulva mindjárt adódik a kérdés, hogy az emberek egyáltalán meg tudják-e mondani, hogy vannak. A szkeptikusokat azonban az erről szóló adatok bősége meg-

győzheti arról, hogy igenis, egy társadalom polgárai meglehetősen gyakorisággal gondolkodnak jóllétük felől, így van értelme azt mérni. De még mindig kérdés marad, hogy miként is kutatható az elégedettség, hogyan lehet erről a témáról jól kérdezni. Választ keresve a jólét-kutatók elsősorban pszichológusokkal dolgoztak együtt, és sikerrel definiáltak három különálló fogalom-csoportot.

Fontosnak mutatkozik egy olyanfajta boldogság-felfogás, amely esősorban tudatos: ez akkor kerül elő, ha átgondoljuk az életünket. Szintén fontos az érzelmi boldogság, meghatározott tartamú közelmúltban megélt pozitív és negatív pillanatok érzelmi lenyomata. Végül pedig jelentősége van annak, hogy mennyire érezzük fontosnak magunkat a környezetünk számára, mennyire használjuk jól életünket. Ezek kombinációja meglehetősen pontos képet látszik mutatni helyzetünkről, és sokan állítják, hogy ez fontosabb, mint hogy az anyagi javak milyen mennyiségét termeljük.

A tudományterület mára odáig fejlődött, hogy ilyen kérdések nemzetközi kutatásoknak is részét képezik, így a gyakorlatban is láthatjuk, mennyire tér el a GDP és más mutatók. A HDI és a GDP nagyon más „világtérképet” rajzol, főképp, ha az országokon belül az egyes társadalmi rétegeket is vizsgáljuk. Bár az OECD országok mindkettőben vezető szerepet töltenek be, előbbi esetén Európa sokkal jobb képet mutat az USA-hoz és a többi fejlett országhoz képest. Különösen igaz ez, ha a szubjektív mérőszámokkal tesszük meg az összehasonlítást. Ebben már az Európán belüli eltérések is kifejezetten élesek: míg Skandinávia újra és újra a legmagasabb jólétű területnek bizonyul, Kelet-Eu-

rópa kifejezetten rosszul teljesít. Magyarországra különösen igaz ez, sokszor az európai rangsor legutolsó traktusában találjuk meg. Az adatok azt mutatják, hogy itt az emberek nem érzik magukat boldognak, és sokkal nagyobb arányban kételkednek az életük értelmében, mint máshol. Egy további szempontot vizsgálva kiderül, hogy Magyarország az Európai Unió egyetlen olyan tagállama, ahol több a pesszimista, mint az optimista.

Ezek a mutatók több ország esetében alapvetően más képet mutatnak, mint a GDP – az életminőségről valószínűleg sokkal hitelesebbet. Ha nemcsak olyan ország létrehozása a célunk, amely jól termel, hanem olyan is, ahol jó élni, akkor az utóbbit kell az elemzésünk középpontjába állítani. Talán bonyolultabb mérni, több a vitás kérdés, hiszen frissebb, kiforratlanabb, mint a GDP, de ez nem tarthat vissza minket attól, hogy azt helyezzünk a szakmai és társadalmi közbeszéd központjába, amit nagyobb értéknek tartunk.

IZMUSOK NYOMÁBAN: AZ ALKOHOLIZMUS

Nem nőhet fel gyerek anélkül, hogy szülei vagy nagyszülei ne ijesztgetnék az alkoholizmus rémképeivel, vagy ne aggódnának felváltva a kamasz szórakozási szokásai miatt.

Megeshet azonban, hogy nem is annyira új keletű jelenség ez.

Egyes kutatók szerint már a kőkorszakiak fogyasztottak erjesztett gyümölcsös italokat, mások viszont i.e. 9000 környékére datálják a borkultúra kezdetét, s akkor még meg sem említettem Noé részegségét, Dionüszoszt, a bordalokat és társaikat. Feltehető, hogy az alkoholizmus, mint népbetegség a kezdetek kezdetétől jelen van. De lehet-e kifejezetten a szeszes italok számlájára írni az alkoholizmust, vagy vannak egyéb összetevői is a képletnek?

”Vannak népcsoportok, amelyeknél ennek az enzimnek a szintje igen alacsonyan van, vagy esetleg teljesen hiányzik, utóbbi esetre a japánok hozhatók fel példaként. Az ő szervezetükben az alkohol jelentősen lassabban bomlik le, így igen kis mennyiségű szeszesital elfogyasztásával is igen korrekt példáját tudják mutatni a kevésbé fokozható részegségnek.

Sokan szeretik az egyén körülményeiben, társadalmi és magánéleti háttérben keresni a válaszokat arra a kérdésre, hogy miért is vált valaki hirtelen alkoholistává. Ennél a megközelítésnél azonban valójában egyszerűbb a helyzet. Sarkított válasz ugyan, de az alkoholizmusra való hajlam genetikai úton öröklődik. A *konfliktus-elmélet*, mely szerint az alkoholisták valamilyen problémájuk végett isznak, ezáltal remélve a felejtést és a könnyen jött (és ment) megoldást, ma már nem népszerű. Pszichológiai zavarokról lehet ugyan szó, de azok már általában a függőség következményeként jelennek meg.

James Graham szerint az első pohár alkohol az, ami megkülönbözteti a nem-alkoholistát az alkoholistától. Ugyanis míg az egyik vélhetően pár hét, hónap múlva elfelejti a szeszrel való kapcsolatának hajnalát, a másiknak maradandó élményt jelent, és hosszú évek múltán is emlékezni fog arra a napra. A szenvedélybetegek nem tudják befolyásolni kapcsolatukat az itallal, nem képesek korlátokat szabni fogyasztási szokásaiknak. Ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy rögtön el is jutnak arra a szintre, amilyen kép egy átlagos, kevésbé konszolidált, elhanyagolt alkoholistáról él a fejünkben. Sőt, a legtöbb esetben kifejezetten ügyelnek megjelenésükre, és bizonyos időszakonként hosszabb-rövidebb távon fel is tud-

nak hagyni az alkoholfogyasztással. A különböző rekreációs programok résztvevői ezt az időszakot hívják száraz-alkoholizmusnak.

Abban ma már viszonylag sokan megegyeznek, hogy alkoholbetegnek az tekinthető, akinek a mindennapi életében és másokkal való kapcsolataiban problémát okoznak italozási szokásai. Gondot tud okozni a tény, hogy az orvosok kevésbé tudják kiszűrni azokat a betegeket, akik alkoholproblémákkal küzdenek. Részben azért, mert nincsenek erre vonatkozó tesztek, amelyekkel pontosan diagnosztizálható lenne szenvedélybetegségük, részben pedig a már említettek miatt, miszerint nem útszéli csavargó külsővel rendelkeznek. Ami persze nem zárja ki annak lehetőségét, hogy idővel nem jutnak el arra a szintre.

Ugyan az alkoholizmus kialakulása nem közvetethető szociológiai problémákból, ennek ellenkezőjére számos példa akad. Az alkoholizmus súlyosságának egyik osztályozási módja is ezen alapszik. Ekkor a társadalmi helyzet romlásának, családdal, vagy általánosságban az emberekkel való kapcsolat változásának, a személyiség torzulásának, illetve az egészség romlásának szempontjából állapítják meg a függőségi szintet. A szakkönyvekben és az interneten rengeteg jó tanáccsal lehet találkozni a tudatos alkoholfogyasztásra vonatkozóan, bár kevésbé egységesek a vélemények az egészséges mennyiség tekintetében. Az *Ontario Research Foundation* kutatásai alapján, ha valaki 60 gramm alkoholt fogyaszt naponta – ez

A függőség árnyékában

nagyjából két sörnek felel meg –, azt nem veszélyezteti sem szenvedélybetegség kialakulása, sem szervi elváltozás. Ellenben az *Addiction Research Foundation* úgy véli, egy férfi hetente

maximum 120 gramm alkoholt fogyaszthat, ami – akárhogy számolok is –, négy sört jelent. Amiben ezek az oldalak a leginkább megegyeznek, az a szemlélet, miszerint az elfogyasztott alkohol mennyisége egyenesen arányos az alkoholizmustól való veszélyeztetettség mértékével, holott ez maximum az illumináltság fokát jelenthetné. Ezt bizonyítja az is, hogy a szervezet etil-alkohol lebontó képességének mértéke és sebessége egyénenként változó. A lebontáshoz ugyanis az alkohol-dehidrogenáz nevű enzim szükséges, aminek a mennyisége és az aktivitása genetikailag meghatározott. Vannak népcsoportok, amelyeknél ennek az enzimnek a szintje igen alacsonyan van, vagy esetleg teljesen hiányzik, utóbbi esetre a japánok hozhatók fel példaként. Az ő szervezetükben az alkohol jelentősen lassabban bomlik le, így igen kis mennyiségű szeszital elfogyasztásával is igen korrekt példáját tudják mutatni a kevésbé fokozható részegségnek.

Probléma hazánkban is akad bőven. Jelenleg Magyarország kiemelt helyen szerepel az Európai Unió alkoholfogyasztási listáján, Luxemburg és Írország után mi vagyunk a harmadik helyezettek. Alkoholbetegeink száma 800.000 és 1,2 millió fő közé esik.

1980 és 1991 között az alkoholisták száma fokozatosan emelkedett: az össznépegségen belüli arányuk 2,5 százalékról kb. 6 százalékra nőtt. 1992-től meredekbb pályáról lehet beszámolni, a tetőpont a Horn-kormány idejére tehető, mivel az alkoholisták 1994-1995-ben az össznépegség 10,5 százalékát tették ki, tehát több mint 1 millió magyar volt ide sorolható.

James Graham fent már ismertetett gondolatmenetének alapját Dr. Ruth Fox pszichiáter kijelentése adta: „A folyamat előrehaladtával minden alkoholista, tekintet nélkül a társadalmi háttérre, viselkedésében igen hasonlóvá válik.” Graham úgy véli, hogy az alkoholizmus én-mániát okoz. Kezdődik mindez annál a bizonyos első pohárnál, amikor is tudatosan az egyénben, hogy nem tud korlátokat szabni magának, így megpróbálja kompenzálni a személyiségén esett csorbát. Különböző „én-növelő tevékenységeket” folytat, melyek nem pusztán a siker elérésére irányulnak – mellyel nem lenne komolyabb probléma –, hanem sokkal inkább a másokon való hatalomgyakorlásra. Többek közt azért is nevezhető az alkoholizmus társadalmi problémának, mert nem csak a beteg van veszélyeztetett helyzetben. „Néhány destruktív alkoholos viselkedési forma akkor jelentkezik, amikor az alkoholista éppen iszik, és a véralkoholszint megemelkedik, de sok, kivált

az alkoholos hatalomvágy nem tűnik el akkor sem, amikor az alkoholista abbahagyja az ivást, és a véralkoholszint csökken.” Mindehhez ugyan több éves gyakorlatra van szükség, de ha az „én-mánia” viszonylag korán elér egy embert, könnyűszerrel terelheti más utakra, életpályára. Gondolom nem ismeretlen a közhiedelem, hogy a művészberek között sok a nagyívó.

Eddig mindezt a meg nem értettséggel, hányattatott sorssal, kevésbé szerencsés szakmával magyarázták. Graham pont az ellenkezőjét állítja – bár nem cáfolja az esetleges hátrányos körülményeket sem. „Az alkoholizmus okozta én-mánia énjük gyors kielégítésére ösztönzi az ifjú alkoholistákat.” Márpedig nehezen lehet egy íróra azt mondani, hogy nem én-centrikus. Sok meglepő adatot és nevet sorakoztat fel az amerikai írók köréből az alkoholproblémák tekintetében. Egyes vélemények szerint az amerikai írók egyharmada alkoholista, hét Nobel-díjas írójuk közül öt valóban az is volt.

Challenge accepted

A gondot főképp az a tény jelenti, hogy a siker ritkán elég a betegek számára, uralkodni és ártani kívánnak másoknak hatalomgyakorlás céljából, ami kiváltképp a családot veszélyezteti. Megoldásként a hosszú távú alkoholmegvonás mellett az egó normál szintre való visszaszorítása jöhet szóba, melyhez nagy szükség van az illető környezetének megértésére és toleranciájára. Teljesen felgyógyulni nem lehet, tünetmentesnek maradni viszont – külső segítségével – igen.

Strianas

Felhasznált irodalom:

- Dr. Bojti István: *Alkoholizmus* (medi-son-csoportpraxis.hu – Utoljára megtekintve: 2013.02.17.)
- Dr. Erdélyi Judit: *Az alkoholizmus hazaitényei* (kontrasztkiállítás.hu – Utoljára megtekintve: 2013.02.17.)
- Dr. Kónya Judit: *Szociális ivók és nagyívók – Az alkoholizmusról* (webbeteg.hu – Utoljára megtekintve: 2013.02.17.)
- Dr. Veress Dóra: *Hol kezdődik az alkoholizmus?* (webbeteg.hu – Utoljára megtekintve: 2013.02.17.)
- Egyre több nő lesz alkoholista – Borfogyasztókból mindenívó magyarok (mindennapi.hu – Utoljára megtekintve: 2013.02.17.)
- Graham, James (1996): *Az alkoholizmus titkos története*. Budapest: Holistic Kiadó

Deviáns, aki nem iszik? Avagy alkoholizálás az egyetemeken

Néhány éve világszerte megfigyelhető az a trend, miszerint az egyetemi élet együtt jár a bulikkal, ennél fogva pedig a rohamszerű ivászzal is. A jelenség az 1990-es évek Amerikájában bukkan fel először, és számos kutatás foglalkozott ennek miéttjeivel és mikéntjével. Többek között olyan statisztikai adatokra derült fény, mint hogy a tanulási problémák 40, a hallgatók kimaradásának pedig 28 százalékáért az alkohol a felelős. Noha a gólyák 84 százaléka súlyos problémának tartja az egyetemisták túlzott alkoholizálását, kétharmaduk mégis iszik az első félév, 50 százalékuk pedig már az első hét során. Egy 1991-es felmérés adatai szerint az egyetemi hallgatók átlagosan 466 dollárt költenek alkoholra évente, ami mai árfolyamon körülbelül 100 000 forintnak felel meg. Ennél is megdöbbentőbb azonban az a tény, hogy több diák hal meg alkohollal összefüggésbe hozható okból, mint ahány MBA- vagy PhD-fokozatot szerez. Az egyetemi alkoholizálás hazánkban is jelen van: ki ne hallott volna alkohollal kapcsolatos gólyatáboros történetekről, egyetemi kocsmatúrákról, felező vagy vizsgaidőszak-záró bulikról? Bár a rohamszerű ivászat rontja a hosszú- és rövidtávú memóriát, továbbá egészségügyi problémákhoz, védekezés nélküli szexuális kapcsolathoz, agresszív viselkedéshez és közúti balesethez vezethet, meglepő lehet, de előnye is vannak. Az American Journal of Men's Health folyóirat szerint ugyanis több barátja van Facebookon azoknak a fiataloknak, akik gyakrabban osztanak meg alkohollal kapcsolatos sztorikat vagy képeket.

Adri

Felhasznált irodalom:

A piás egyetemisták népszerűek Facebookon (origo.hu – Utoljára megtekintve: 2013.02.17.)

Comer, Ronald J. (2005): Pszichopatológia. A lélek betegségei. Budapest: Osiris

SZÓKÉPEK A MINDENNAPOKBAN

AVAGY NŐFALÓK, SZERENCSEVADÁSZOK, NO MEG A SZIKRÁZÓ LEVEGŐ

„Az emberélet útjának felén egy nagy sötétlő erdőbe jutottam, mivel az igaz utat nem lelém.” – írta Dante. Az, hogy az élet egy út, az időskor pedig eme lét alkonya, már mindenki számára ismert, hiszen a szépirodalomban gyakorta hangoztatott metaforákról van szó. Nem is gondolnánk azonban, hogy milyen jelentős szerep jut a szóképeknek mindennapi életünk során.

A metafora két tárgy, történet, viszony vagy jelenség analógiáját jelenti, melynek során szavakat emelünk ki a megszokott szöveggörnyezetükből, és jelentésüket új szöveggörnyezetbe helyezzük át. Minden nyelvnek megvannak a maga bevett metaforái, amelyek néha más nyelvekben is megtalálhatóak, néha viszont unikálisak.

Bizonyos azonban, hogy ezek a szóképek nagymértékben meghatározzák világlátásunkat, egy szemüveget adnak nekünk, amin keresztül meghatározott sémák alapján látunk mindent. Jó példa erre a pénzhez való viszony a különböző nyelvekben: míg németül *megszolgáljuk* a pénzt (verdienen), angolul *kiérdemeljük* (earn) vagy *megcsináljuk* (make), magyarul pedig *megkeressük*.

Nyelvünk bővelkedik az evéshez kapcsolódó metaforákkal. Sokszor rossz szájjal csinálunk meg valamit, de van,

amikor már betelik a pohár, vannak dolgok, amiket már nem tudunk lenyelni. Ha jól tálalnak nekünk valamit, megfelelő körítéssel, akkor bevesszük, amit mondanak, máskor viszont azt mondjuk, itt valami büzlök. De lehet, hogy csak hagyni kell a dolgot leülepedni.

Talán még az evésnél is kedveltebb téma az élet és a halál. Úgy tűnik, nem is szükséges a szexuális aktus ahhoz, hogy valaki szülővé váljon. Legalábbis Darwin nélkül vált a modern biológia, Einstein pedig a relativitáselmélet atyjává, Marie Curie-ről, a radioaktivitás anyjáról nem is beszélve. Az ő felfedezéseik és teóriáik halhatatlannak, de úgy is mondhatnám, örökéletűek. Ők leheltek új életet a tudományterületbe, ahol tevékenykedtek. Vannak azonban halott ötletek, amelyek már megszületésük pillanatában kárhozatra ítéltettek. Ezek birtokosai nem büszkélkedhetnek hosszú életű karrierrel. Nem úgy azok, akiknek valaki elütött egy jó gondolatot a fejében, de ide sorolhatnám a gyümölcsöző vállalkozások elindítóit, vagy a termékeny írókat is. Ezzel pedig máris áttevünk a növényvilág ihlette metaforákra.

Nem szűkölködünk a pénzzel kapcsolatos szóképekben

sem. Vannak, akiket nem a pénz tesz vagyonossá, hanem ötletekben gazdagok, mások éppen hogy kifogytak a jó elképzelésekből. Akadnak, akik pénz helyett időt és energiát

„Érdekességekre lehetünk figyelmesek, ha a férfiak udvarlására vonatkozó kifejezéseket vesszük górcső alá, a magyar nyelv ugyanis ezek alapján a nőket vagy ételekkel, vagy üldözendő áldozatokkal azonosítja.

parazolnak, megint másokat két lábón járó kincsesbányának tartanak. Érdekességekre lehetünk figyelmesek, ha a férfiak udvarlására vonatkozó kifejezéseket vesszük górcső alá, a magyar nyelv ugyanis ezek alapján a nőket vagy ételekkel vagy üldözendő áldozatokkal azonosítja. Előbbire a nőfaló kifejezés vonatkozik, utóbbira a szoknyavadász. Ha pedig már a vadászatnál tartunk, a szerencsevadászok állandóan a szerencse nyomában járnak – de nem mindig találják azt, másokra viszont maga a szerencse talál rá. Ez sem lehet azonban örökérvényű, hisz' a szerencse forgandó, elpártolhat tőlünk.

Meglepő, mennyi analógiája van nyelvünkben a szerelemnek: egyaránt lehet kórházi páciens, fizikai erő, téboly vagy varázslat. Az elsöre a beteg kapcsolat, illetve az egészséges vagy a halott házasság a példa, de idetartozik az a kifejezés is, miszerint ha kihunyt a szerelem, nem lehet újjáéleszteni. A második analógia a fizikai erő, számos példát találni erre is. Gondoljunk csak bele! Ilyenkor bizsergést érzünk, a levegő szikrázik, sőt, forr, mi pedig vonzódunk egymáshoz mint mágnes a vashoz. A vonzódás azonban téboly. Ezt bizonyítják legalábbis az olyan kifejezések, mint belebolondulni, elveszteni a fejét vagy megőrülni érte. Végül pedig, a szerelem varázslat, hiszen a kedvesünk elbűvölhet, megbabonázhat, de az is előfordulhat, hogy egy idő után oda a pillanat, vagy épp elszáll a varázs.

Mindennapi életünk során bele sem gondolunk abba, hogy mennyi szóképet használunk, pedig nem mindig volt ez ennyire magától értetődő. A gyermekek körülbelül hat éves korukig szó szerint értelmezik a metaforákat, nem asszociálnak analógiákra. Ezt egy olyan kísérlet is bizonyítja, melyben metaforikus végű meséket olvastak fel egy gyerekcsoportnak, például azt, hogy „Sally végül hazarepült a fészkébe”, kifejezve ezzel a mesehős hazamenetelét. Ezután

megkérték a gyerekeket, hogy játsszák el a történetet egy babával. Az 5-6 éves gyerekek a levegőbe repítve mozgatták a babát, az idősebbek ezzel ellentétben megértették a valódi jelentést, és hazasétáltatták Sally-t.

Legtöbbször mi is úgy viselkedünk mint az idősebb gyerekcsoport: gondolkodás nélkül elfogadjuk és használjuk nyelvünk szóképeit. Néha azonban érdekes felfedezésekre juthatunk, ha közelebből is szemügyre vesszük ezeket az analógiákat. Erre igyekeztem rávilágítani írásomban, remélhetőleg inkább több, mint kevesebb sikerrel.

Adri

Felhasznált irodalom:

- Draaisma, Douwe (2002): *Metaforamasina. Az emlékezet egyik lehetséges története*. Budapest: Typotex
- Geary, James (2011): *I is an Other. The Secret Life of Metaphor and How it Shapes the Way We See the World*. Harper Collins e-books
- Johnson, Mark – Lakoff, George (2003): *Metaphors We Live By*. London: The University of Chicago Press
- Kerner Tibor (2011): *Az öt év csodája*. Budapest: Bagolyvár Könyvkiadó

SZÁZASÉ' A BARÁTNŐ

Keveset hallani forróvérű japán szeretőkről vagy éppen hősszerelmes kínai lovagokról. A különböző nemzetek szexuális aktivitását vizsgáló felmérésekben a mennyiséget figyelembe véve Kína még csak-csak jól szerepel, a minőséget tekintve viszont jócskán lemarad, nem is beszélve Japánról, ami sajnálatos módon, a legutolsó helyen áll az ilyen listákon.

Nem is kell ennyire előre szaladnunk, úgy tűnik ugyanis, hogy az első lépések is nehézséget okoznak a japán és kínai fiatal uraknak és hölgyeknek: egyre több különböző szolgálati ág alakul ki, amelyek a randizást megkönnyítendő, vagy éppen kikerülendő segítik a párkeresők, vagy párt nem keresők hétköznapijait.

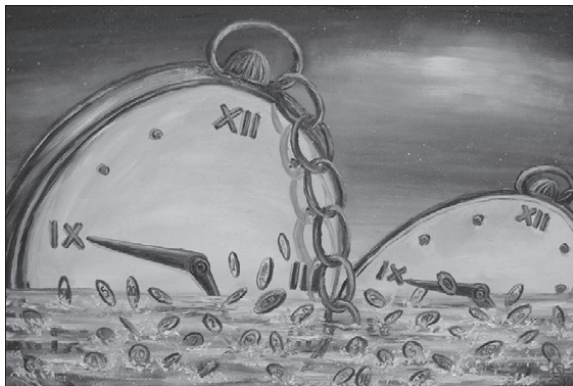
A LÁTSZAT CSAL: LÁTSZATCSAJ

Kínában a tavaszi fesztivál, valamint a holdúj-év a családlátogatások időszaka. Ilyenkor bizony szorul a hurok, hogyha az ember a húszas éveit végén vagy a harmincas éveit elején jár, de nincs kit bemutatnia a rokonoknak. Ez valóban nagy nyomást helyez a fiatalokra, hiszen a család – „ha már ennyit utaztunk, és igazán, kifizeti m, ideje lenne már megnősülnöd” – nagyon várja, hogy megismerhesse a gyermek szíve választottját. Ha azonban a csemete szíve még senkit sem választott, de nem akar az ünnepi hangulatban naphosszat konfrontálódni a családdal, megvan a megoldás: választhat a pénztárcája!

A *taobao.com* internetes portál napi 200–1000 renminbiért

(7000–35000 Ft) kínál bérbarátnóket, akik elkísérik a magányos fiatal férfiakat a családi összejövetelekre, a párjuknak kiadva magukat. A hölgyeknek ez bevétel, az urak pedig megkímélik magukat a nagymamák és édesanyák naphosszat tartó siránkozásától, vagy éppen a tartós kapcsolattal járó kötelezettségektől. Mindenki jól jár.

A szolgáltatás magában foglal(hat)ja a bájos szempilla-re-

Elpazarolt idő

begtetés mellett a főzést, idős rokonokkal való időtöltést, bevásárlást, de semmiképp sem vehető rá a bérelt barátnő csókváltásra vagy bármiféle szexuális érintkezésre. Mindemellett az egészségükre is nagyon vigyáznak (vagy csak jó az üzleti érzékük?), hiszen ha a bérbarátnőtől elvárják, hogy alkoholt fogyasszon, úgy plusz díjat számítanak fel. Minden deci fehérborért + 50 RMB-t (1 RMB körülbelül 35 Ft), 70-et egy deci vörösborért, fél liter sörért viszont mindössze 700 forintnak megfelelő renminbit kell kicsengetni. Mindezt természetesen amellelt, hogy a hölgy teljes fogyasztását a bérő állja.

TUTIRA MENNEK – PRÓBARANDI

A „Moé Date” egy japán randiszolgálat, ahol a félénk, önbizalomhiányos, vagy éppen csak gyakorolni vágyó fiatal

férfiak egy-, három- vagy ötórás próbarandira bérelhetnek lányokat, segítségükkel szimulálva egy valós találkát. Ezeknek a randevúknak az ára átszámítva tizenkétezer és ötvenkétezer forint között mozog, és természetesen a fogyasztást itt is a bátortalan, ám szükségszerűen vastag pénztárcájú férfi állja.

NEM CSAK A PASIKNAK JÁR

Bérbarátnő, lányok próbarandira...miért csak a férfiak élhetnének e lehetőséggel? Ez a kérdés nem bennem merült fel először, 2011 óta létezik a japán *Soine-ya Prime*. A vállalkozás ideológiája és szellemisége azon alapszik, hogy vannak éjszakák, amikor annyira vágyunk arra, hogy ne egyedül, hanem valaki karjaiban hajtunk álomra a fejünket, hogy ilyenkor még azt sem bánánk, ha az illető egy fizetett vadidegen lenne. A vállalkozás beindításához inspirációt adhatott egy televíziós sorozat, a *Shimshima*, amely egy olyan nőről szól, aki válása után álmatlansággal küzd, de rájön arra, hogy ha odabújhat egy férfihoz, máris nyugodtan alszik. Ezért hát belekezd egy „soine-ya” vállalkozásba („együttalvó bolt”), amely valóban semmi másra, csakis alvásra kínál bérelhető férfiakat a magányos nőknek. A létező vállalkozás szolgáltatásainak keretében alvás mellett a bérelt férfiak igénybe vehetők még egy randevű erejéig, éttermi vacsorához kíséretnek, de akár főznek is. Sőt, ha nagyon muszáj, még ki is takarítanak, szexuális érintkezés azonban nem várható el tőlük.

Azt, hogy Magyarországon nincs ilyen (vagy ha van is, nem túl közkeletű) sajnálni kell-e, mindenki döntse el maga. Örülhetünk, hogy nálunk nincs nagy szükség ilyenre, vagy szomorkodhatunk, hogy nincs ilyen jó üzleti érzékünk. Mindenesetre önbizalomra fel, egy valós randevű felér száz bérrendíval!

Voilà

VIZSGAIDŐSZAK A NÉMETEKNÉL

AZ ÉRASZMUS A VÉGÉHEZ KÖZELEDIK

Kedves olvasóim! A félév itt, Németországban is a végéhez ért, és ez nemcsak szomorúsággal tölt el mindenkit, hanem némi félelemmel is. Utolsó „levelemben” az Erasmus végével járó nehézségekről és feladatokról számolok be.

Kezdjük azzal, ami mindenkit a legjobban érdekel: a vizsgával. Nos, nekem viszonylag szerencsém volt azzal, hogy a jegyeimet többnyire házidolgozatok és kiselőadások egyvelegére kapom, de egy vizsga mégis becsúszott.

Ez a kedves tárgy „Human Resource Management” néven

futott, és heti két előadásból állt, két különböző professzorral. Most bizonyára azt gondoljátok, hogy mi a fenét keresek én egy közgazdászoknak szóló előadáson, de az igazság az, hogy ez a tárgy benne volt a modulválasztékban, és csak később

derült ki, hogy egy szociológus sem jelentkezett fel rajtam kívül. Persze, ha már felvettem, úgy döntöttem, meg is csinálom, ráadásul a téma igen érdekesnek tűnt. Az is volt, kivéve, hogy az előadásokból vajmi keveset értettem. Szerencsére a tanárok számos forrást bocsátottak rendelkezésünkre, amiből

aztán rendszeresen fel lehetett készülni.

Elovvastam tehát *Herr Breisig* könyvét, diáit és *Herr Schulze* 172 oldalas handout-ját. Nem mondom, hogy egyszerű volt, és ha az ember alapos akar lenni, akkor tényleg mindent meg kell értenie. Jó néhány napomba telt felkészülni, de végül csak sikerült.

A számonkérés szóbeli volt, és nagyjából 30 percig tartott. Egy könnyed bevezető után jellemezni kellett a taylorizmust, aztán kaptam még 3-4 kérdést. Ha megakadtam, a professzor rávezetett a megoldásra, úgyhogy azt kell mondanom, igen szerencsésen megúsztam ezt a vizsgát, és a végén „jó” értékeléssel, és egy hatalmas mosollyal tértem haza.

Meglett tehát az első eredményem, már csak három van hátra. Amint ezek is megvannak, haza kell küldenem őket, plusz még jó néhány dokumentumot, mivel a tavaszi félévre is maradok. Egy kicsit még kaotikus és átláthatatlan, hogy pontosan milyen teendőim is vannak, de egyelőre a beadandókkal foglalkozom, és csak utána látok neki a papírmunkának.

Mellesleg nemcsak a bürokrácia, hanem a költözés is napirendre került, ugyanis márciustól kollégista leszek. Szerencsére sikerült kiharcolnom, hogy a két legjobb barátommal egy szálláson legyek, úgyhogy már nagyon várjuk a tavaszt, amikor esténként csak kiülünk a kertbe és egy üveg sörrel a

kezünkben megvitatjuk a nap eseményeit.

Nos, ez az utolsó levél elég rövidre sikeredett, de azt gondolom, ez éppen elég így a végére. Öt hónap után még mindig azt mondom, hogy megérte, és aki teheti, pályázzon! Tudom, hogy a határidő már lejárt, de ha nem is Erasmust, valamilyen más ösztöndíjat mindenképp érdemes kipróbálni, mert nemcsak új embereket és kultúrákat ismerhetsz meg, de te magad is változásokon fogsz keresztülmenteni. Hogy én mit érzek magammal kapcsolatban? Felnőtt lettem. És bár ez inkább ijesztően hangzik, mint pozitív hozadéknak, a felnőttég arról is szól, hogy kellő önbizalmad van ahhoz, hogy új dolgokba vágj bele. Annak idején még a pályázástól is félttem, most már egy komolyabb állásinterjútól vagy prezentációtól sem ijednék meg.

Remélem sikerült némi bepillantást nyújtanom egy ízig-vérig erasmusos világba, ahol majdnem minden szép és jó, de ha mégsem, akkor itt nyersz elég bátorságot és energiát ahhoz, hogy szembenézz a problémákkal! Minden jót kívánok nektek a tavaszi félévhez, és bátorságot ahhoz, hogy otthon is bele merjeteek vágni az újba!

Liebe Grüße aus Oldenburg,

Zazi

CAMPUS HUNGARY ÖSZTÖNDÍJAK A VILÁG BÁRMELY ORSZÁGÁBA

Ha a 2013. április 30. és 2014. augusztus 30. közötti időszakban külföldön töltenétek 3 napot vagy akár 182-t, akkor idén március 10-ig újra pályázhattok a 2012-ben indult Campus Hungary ösztöndíjprogramra. De mi is ez a sokat emlegetett ösztöndíj? Mire és milyen feltételekkel jelentkezhetek? A Campus Hungary egy felsőoktatási mobilitási program, célja a magyarországi hallgatók nemzetközi tapasztalatszerzési lehetőségének biztosítása.

A tavaly indult, országos szinten koordinált program a Balassi Intézet és a Tempus Közalapítvány szervezésében, az Európai Unió támogatásával a TÁMOP keretében valósult meg. A Campus Hungary keretein belül hallgatók, oktatók és adminisztratív munkatársak is pályázhatnak.

De összpontosítsunk most a hallgatókra, akik rövid tanulmányút, csoportos tanulmányút, szakmai gyakorlat vagy féléves részképzés közül választhatnak. A programra azok pályázhatnak,

- akik aktív hallgatói jogviszonnyal,
- két lezárt félévvel,
- legalább középfokú nyelvtudással,

- és a fogadó intézménytől kapott levéllel rendelkeznek;

- akiket küldő intézményük írásban is támogat,

- és akik vállalják, hogy hazaérkezésük után beszámolót írnak, és rendezvényeken megosztják élményeiket és tapasztalataikat.

Az ösztöndíjasok kiválasztásakor a súlyozott féléves átlagot, a tudományos tevékenységet és

a munkatervet is figyelembe veszik. A pályázat nagy előnye, hogy bármely intézménybe lehet pályázni, melyet a hallgató küldő intézménye jóváhagy, tehát Európán kívüli országokban is lehet gondolkodni, az Erasmusszal ellentétben, amiben csak európai országok vesznek részt. A nehézség „csak” annyi, hogy személyesen kell kijárni a fogadó intézménynél, hogy ott tanulhassatok.

Nézzük részletesen, hogy a március 10-ig pályázók milyen ösztöndíjtípusokból választhatnak: Szívesen töltenél egy trimesztert vagy szemesztert valamely külföldi egyetemen? Akkor a féléves részképzés neked való, ami minimum 12, maximum 26 hétre szól. Ez hasonlít a legjobban az Erasmus

ösztöndíjprogramhoz, azzal a különbséggel, hogy itt bármely olyan külföldi intézménybe lehet pályázni (akkreditált felsőoktatási intézmény, kutatóintézet, múzeum, levéltár stb.), melyet a hallgató küldő intézménye jóváhagyott, nem csak a már meglévő intézményi kapcsolatok közül lehet választani. Az ösztöndíj összege 150-220 000 Ft között mozog, ami függ a választott országtól és a kint töltött időtartamtól is. Plusz pontok természetesen itt is járnak, például ha a kint elvégzett tárgyakat itthon el tudjátok fogadtatni. Ha az Erasmus-programban label státuszra pályáztok, ahhoz is lehet Campus Hungary ösztöndíjra pályázni, de támogatott Erasmus státusszal nem.

Szakmai gyakorlatot is kínál a Campus Hungary (4–21 hét). Az ösztöndíj összege havi 150 000 Ft - 220 000 Ft között mozog. Újdonság, hogy az AIESEC által hirdetett szakmai gyakorlatokra is lehet Campus Hungary ösztöndíjat nyerni, de ez egyéni elbírálással zajlik. Itt olyankor lehet például plusz pontot kapni, ha a szakmai gyakorlat kötelező és beleszámít a tanulmányokba (ez a lista is elérhető a honlapon).

A rövid tanulmányút (3 nap–6 hét) keretein belül főleg konferenciákra, szakdolgozathoz való kutatásra, és nyári egyetemekre érdemes pályázni. Az ösztöndíj 75 000 Ft–250 000 Ft között mozog. Plusz pontokat pedig sok mindenre lehet kapni, például ha valaki OTDK helyezett, ha a külföldön végzett tevékenységét az itthoni egyetemén beszámíthatja a tanulmányaiba, vagy ha élménybeszámolót ír a végén (részletes listát találtok a campushungary.hu oldalon).

Egyik sem ragadta meg tetszésed? Vagy nem szeretnél

egyedül utazni? Akkor verbuválj össze egy minimum 5 főből álló csoportot, keressetek a hazai képzéseitekhez szorosan kapcsolódó témát, és utazzatok közösen a minimum 1, maximum 4 hétre szóló csoportos tanulmányútra! Ehhez persze szükséges a tanszék, illetve a vezető oktató jóváhagyása, támogatása is. A lehetőségek korlátlanok, hiszen bármely olyan külföldi intézménybe lehet pályázni, melyet a hallgató küldő intézménye jóváhagyott. A pályázott ország megélhetési rátaíttól, a csoport létszámától, a kint tölteni kívánt időtartam és a beadott költségvetési terv figyelembevételével a nyertes csoportok hallgatói ösztöndíjban részesülnek, melynek összegét a Campus Hungary Ösztöndíj Bizottság állapítja meg. Ezt a támogatást ugyanakkor a küldő intézmény kiegészítheti.

Remélem, ezek után ti is kedvet kaptatok ahhoz, hogy egy hétre vagy akár fél évre kipróbáljátok a külföldi ösztöndíjak nyújtotta lehetőségeket. Ha pedig a Campus Hungary-t választjátok, akkor irány az ösztöndíj weboldala (campushungary.hu), ahol még több információt találhattok a programról. Sí esetek, mert ha a 2013. április 30. és 2014. augusztus 31. közti időszakban szeretnétek utazni, akkor március 10-ig le kell adni jelentkezéseket. Az eredmények várhatóan március végére már nyilvánosak lesznek, és akár április 30-án már utazhattok is. A honlapon megtaláljátok a kapcsolattartó intézményi Campus Hungary koordinátorok listáját, akik várják a kérdéseiteket, és egy Gyakran Ismételt Kérdések menüpontban is kereshettek. Ha ilyen egyszerű, miért ne vágnátok bele életetek legnagyobb kalandjába?!

Ilcsi

MODERN MÍTOSZOKRÓL A REPLIKÁBAN

Még hónapokkal ezelőtt, november közepén rendezték meg a modern mítoszok konferenciát a Kino moziban. A hír jelenleg nem magában a konferenciában rejlik, hanem abban, hogy a Replika című jelentős társadalomtudományi folyóirat nyolcvanadik száma kifejezetten az egyetemi Vallásantropológia Kutatóműhely által szervezett konferencia témáit fogja feldolgozni. Ezzel kapcsolatban feltettem néhány kérdést Vancsó Annának, jelenleg Corvinusra járó PhD-s hallgatónak, aki egyetemünkön végzett szociológiát, és aki a program egyik főszervezője volt.

„Egy kávézás során felmerült ötlet megvalósulása lett ez a konferencia. Schneider Katával, aki kulturális antropológiát végzett egyetemünkön (jelenleg a CSAGYI munkatársa) és Papp Richárdval, karunkon tanító kulturális antropológussal gondolkodtunk azon, hogy a Valláskutató Műhelyünk milyen interdisz-

ciplináris témákat vonzhat be. Így jutottunk el a modern mítoszokig” – mondta az egyik főszervező.

Természetesen a konferencia megszervezése során adódtak váratlan problémák is. Eleinte ugyanis a szervezők körülbelül 30 fős érdeklődésre számítottak, azonban ahogy teltek a napok, az érdeklődők száma több mint duplájára nőtt, ami kezdetben a helyszín és a párhuzamosan folyó szekciók megszervezésében is némi nehézséget

okozott. Ám pont a nagy érdeklődésnek köszönhetően a konferencia első napján felkereste Pannit (Vancsó Annát) a Replika egyik főszerkesztője, Berger Viktor azzal, hogy készítenének egy számot a konferencia anyagából.

„Természetesen nagyon örültünk neki, mivel ez a konfe-

renciára jelentkezők magas számát követően egy újabb vizsgálata volt a téma aktualitását illetően” – tette hozzá a szervező.

A folyóirat ominózus száma már február végén, március elején kikerül az újságárusok, könyvesboltok polcaira. Panni elmesélte lapunknak, hogy az újság csupán a kezdet. Szeptemberre tervezik megjelentetni a konferencia anyagából készült könyvet is, ami kapcsán már tárgyalásokat folytatnak a Typotex kiadóval. A könyv írógárdájában többek között Papp Richárd, Kapitány Ágnes, valamint Kapitány Gábor, Gábor György, Tillmann József és A. Gergely András is benne lesznek. Panni hozzátette, hogy a nagy sikerre való tekintettel már most a következő konferencia témáján gondolkodnak,

és remélik, az is hasonló sikert fog aratni. Kérdésemre, hogy hogyan gondol vissza a konferencia szervezésére, a következő választ kaptam: „Őszintén szólva voltak hullámhegyek és hullám völgyek is egyaránt, de tanulságos és felejthetetlen élmény volt, nem riasztott el attól, hogy a következő konferencia szervezésében is részt vegyek.”

A jövőben megjelenő Replika szám és a modern mítoszok: kal foglalkozó könyv is nagy előrelépés az aktuális antropológia területén. Ez a maroknyi lelkes ember nem adja fel annak reményét, hogy folyamatosan zárkózó világunkban újabb és újabb ajtókat nyisson ki a tudás és a megértés felé.

Csernus Fanni

GYILKOSOK NYOMÁBAN

Talán a hosszan tartó borongós idő, a sok stressz, a monotonitás vagy egész egyszerűen a szociológiai tanulmányaim miatt lehet az, hogy mostanában csupa hátborzongató, véres témájú kiállítást és programot nézek meg. A szerkesztőségben ugyan már kezdenek féltetni (vagy inkább félni), de innen is üzenem: aggodalomra semmi ok, a Murder kiállítás remek szórakozásnak bizonyult, bátran ajánlom mindenkinek, a gyengébb idegzetűek sem fognak sikitófrászt kapni a tárlatvezetés során.

A modern kor társadalmának ingerszegény életvitelét számos módon igyekszünk élvezetesebbé és mozgalmasabbá tenni. Valaki száguld, valaki zuhan, szabadon esik, vagy gurul, esetleg csúszik. Ja, és van olyan – mint például jelen esetben én is – aki azt a bizonyos hiányzó izgalmat horrorba illő történetek tanulmányozásával éri el.

A „Murder – Gyilkos tárlat” egy november közepén útjára

NEMCSAK GORE-FANOKNAK

Méltán az év kiállítása

indított, magyar ötletgazdától származó interaktív kiállítás, melyet a Vörösmarty téren levő üvegpalotában alakítottak ki. Több mint 1000 m²-es kiállítótér, valamint 21 szoba áll

rendelkezésünkre, hogy kiborzongjunk magunkat a világ leghajmeresztőbb gyilkosságain, és azok elkövetőin. A paletta igen széles, találkozhatunk hazánkban is híres szörnyetegekkel, mint a Has-felmetsző Jack vagy Ed Gein, aki a Texasi láncfűrészes, és a Bárányok hallgatnak filmek megihletője, sőt, a történelem egy egészen mitikus alakjáról is lehull a lepel, akit manapság csak Draculaként ismer a világ. A kiállítás népszerűsítésére szemmel láthatóan sok pénzt és időt költöttek – csak úgy, mint annak felépítésére – az ember ugyanis úton-útfélen belebotlott a véres bohócba, ami szelíd, barátságos mosolyával, ártatlan arcával a tárlat megtekintésére invitált bennünket.

Valamit már az elején tisztázni kell: ez nem egy horror kiállítás. Nem fognak vörös festékekkel lelocsolni és halálra rémíteni sem. Inkább mondanám azt, hogy ez egy ismeretterjesztő tárlat, de nem akármilyen könnyűen. Lehet páran meg fognak kövezni, de miután kijöttem a tárlatról, az első gondolatom az volt, hogy „na, ilyenek kell lennie egy kiállításnak a 21. században”. Amellett, hogy a narrátor (magyar nyelven: Vass Gábor) által közvetített történetek a gyilkosokról és azok motivációjáról érdekesek, no meg kellően informatívak, a készítők hatalmas hangsúlyt fektettek arra, hogy olyan vizuális és interaktív elemekkel támogassák meg a kiállítást, amiktől az ember úgy érzi, hogy térben és időben visszarepült az adott korbá, helyszínre, ahol a gyilkosságok történtek. Már említettük a belefektetett

pénzt és időt, de szerintem a kiállítás igazi ereje a kreativitásában bújik meg. A készítők minden apró részletre odafigyeltek, és mint Antony Barlow-tól, a kiállítás kommunikációs veze-

tőjétől megtudtuk, az egyes gyilkosok kiválasztása is több lépcsőben valósult meg. Először összegyűjtötték a lehetséges személyeket, majd azokat hagyták meg, amelyeknél úgy érezték, hogy egy erős, kreatív anyagot tudnak köré építeni, és ennek meg is lett az eredménye, mert minden helyszín kellően

különleges és egyedi. A tárlat igyekszik kerülni az önismétlést, így nem fogunk abba belefutni, hogy „ő, ezt már láttam”. Összességében elmondhatom, hogy a körülbelül 60 perces tárlat hatalmas élmény volt, és mindenkinek ajánlom.

Indigo& Balu

VIGYÁZZ, KÉSZ, RAJT!

Ha március, akkor tavasz – gondolná az ember, de csak akkor, ha nem fanatikus, elvárásolt Forma-1-rangjogó. Az igazi szurkolóknak más jut eszükbe erről a hónapról, mégpedig annak 17. napja, amikor is végre megkezdődik a várva várt 2013-as szezon.

Az új autókat már bemutatták, így minden csapat felkészült a 2013-as évre, ami nem hozott túl sok szabályváltozást 2012-höz képest. Azonban számos átigazolás és újonc versenyző teheti érdekessé a szezon elejét, amikor majd kiderül, hogy jó döntés volt-e egy-egy szerződés.

A legnagyobb kérdőjelet talán az jelenti, hogy miként állja meg helyét a Mercedesnél Lewis Hamilton, aki a visszavonuló Michael Schumacher helyére szerződött a brackley-i gárdához. A Mercedes az elmúlt három évben gyenge teljesítményt nyújtott, azonban Hamilton úgy döntött, elhagyja eddigi csapatát, a McLarent, és új kihívások elé néz. Hasonlóan érdekes lehet, hogy miként szerepel majd a fiatal Sergio Perez, aki Hamilton helyét veszi majd át a McLarennél. Valamennyi élcsapatnál találhatunk elsőszámú, esélyesebb versenyzőt, azonban a csapattársak is beleszólhatnak a világbajnokság alakulásába – amennyiben az adott istálló enged. Vettel mellett olykor Mark Webber is erős formáját mutatja, de tavaly Alonso mellett év végére Felipe Massa is összeszedte magát, így velük is számolnunk kell.

A nagy kérdés tehát, hogy Vettel sorozatban negyedik bajnoki címét is megszerzi-e, illetve, ki lép elő legnagyobb kihívójává. A háromszoros világbajnok nem bízta el magát, hiszen úgy gondolja, bármi megtörténhet az előző évektől függetlenül: „Mindenki a nulláról indul, de nagyon várom már a következő szezont. Nem foglalkozom azzal, amit az előző éveken értünk el, mert nincs semmi haszna. Persze megpróbálok mindent

ott folytatni, ahol abbahagytam, de ez nem lesz könnyű feladat. Nehéz lesz legyőzni a csapattársamat és a többieket is.”

Fernando Alonso, Jenson Button és Kimi

Räikkönen is számít arra, hogy folyamatosan a

győzelemért harcolhat majd, és Alonso szerint a tavalyi évvel ellentétben idén nem várhatunk hét különböző nyertest az első hét versenyen: „Nehéz lenne megismételni azt, amit tavaly láthattunk, mert az egy kivételes helyzet volt. A szezon második felében már stabilizálódott a helyzet, akkor pedig már kirajzolódtak a top csapatok. Akik az elmúlt néhány évben nyerni tudtak, ők voltak képesek arra, hogy végigvigyék eredményeiket.”

A spanyol versenyző egyébként nem vett részt a szezont megelőző első teszten Jerezben, helyette Dubajban tréningezett, napi 100 kilométert kerékpározott és 15-20 kilométert futott.

A felkészülés, a munka tehát a kulisszák mögött egy pillanatra sem állt le, ennek eredményét a közönség pedig először az Ausztrál Nagydíjon láthatja. Az egyik legnagyobb, nézők számára érzékelhető változás az lesz, hogy idén az MTVA úgy döntött, megfosztja Mezei Dánielt kommentátori tevékenységétől – így a közkedvelt Szujó Zoltán és

Új kihívások várnak a csapatokra

Weber Gábor hangját hallhatjuk majd a közvetítések alatt. Szujó eddig helyszíni riporterként dolgozott, azonban tavaly úgy döntött, szeretné kicsit visszafogni a saját tempóját, és több időt töltené itthon, ezért új feladatkört kapott. Az első szabadedzésre március 15-én, pénteken kerül sor, az első kvalifikációt szombaton, az első futamot pedig 17-én, vasárnap láthatjuk. Ne felejtsetek el korán kelni, az időmérő és verseny reggel 7 órakor kezdődik!

Berta Kitti